Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 417 — ՈՒՐԲԱԹ 24 ՄԱՅԻՍ 1885 — (Ն. Տ.) 5 ՅՈՒՆԻՍ 1885 — 22 ՇԱԲԱՆ 1302

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԳԱՑՄԱՆՔ

Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղուրուշ՝ երկու անգամի համար 2 ղուրուշ է. ու երկ անգամներու համար զատ սակարկութիւն կըլլայ։

Օրագրոյս վերաբերեալ ամեն ինչ կամ որ և իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել

«Առ խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի» ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ. Գալաթիա, Նորատունկեան խան, իսկ գաւառներէն հետեւեալ հասցէին՝

... غلطه‌ده نورادونكیان خانده ...

غزته‌سی اداره‌سنه

Les annonces sont reçues à l'EASTERN AGENCY, Karakeuy, Déirmén han

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible]

Տնօրէն ... ՍԷՃԷՆՍԻ

գործակալութ. առ ձեռամբ, Քարաքէօյ, Տէյիրմէն խան

Կ. ՊՈԼԻՍ
ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 23 ՄԱՅԻՍ

ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՎԻՔԴՈՐ ՀԻՒԿՈՅԻ

Ե.

Նաբոլէոն Գ. Կայսրն իւր իշխանութեան վերջին տարւոյ մէջ մեղմացուց բռնապետական դրութիւնն, և փորձ փորձեց, թէև ուշ, ժողովրդեան մերձենալու։ 1859 օգոստ. 15ին ալ ընդհանուր ներողութիւն մը հրատարակեց 1851ին աքսորեալ քաղաքական «յանցաւորաց» համար։ Բայց Վիքդոր Հիւկօ, Էտկառ-Քինէ, Լուի Պլան և այլք մերժեցին Դիկտատորին շնորհն, անոր ներման յայտարարութեան դէմ կծու պատասխան մը արձակելով։ Իւր Վէպ Դարուց գիրքը Ֆրանսայի ձօնելով հանդերձ, Հիւկօ յանձն չէր առնուր Ֆրանսա վերադառնալ, և նոյն մերժողական պատասխանը կուտար նա՛և տասն տարի յետոյ, երբ երկրորդ ներում մը հրատարակեցաւ։ Վիքդոր Հիւկօ՝ պատասխանելով իւր Ֆրանսաբնակ բարեկամաց ոմանց, որք զինք հրապարակաւ կը յորդորէին օգուտ քաղել երկրորդ ներումէն, յիշեցուց թէ, ֆրանսական հողը թողած պահուն իւր եւ «պատուոյ պատուար մը» քաշած էր իւր սա խօսքով. «Եթէ միակ աքսորեալ մ'իսկ մնայ, ես ինքս պիտի լինիմ այն»։ Այս անհաշտ ընթացքը բռնելուն համար հպարտ բանաստեղծ-քաղաքագէտը պարսաւեցաւ ոմանց կողմէ, որք կ'ըսէին թէ, Վիքդոր Հիւկօ եթէ վտանգի վայրկեանին՝ այսինքն Կայսրութեան վերջին ժամանակները, չմերժէր իւր հայրենասիրական պարտաւորութեանց մէջ, Սատովայի աղէտալի պարտութեան առաջքը կ'առնուէր, (այն պարտութեան, ուր Աւստրիա՝ Նաբոլէոն Գ. Կայսեր կողմէ լքեալ՝ կը ջախջախուէր Բրուսիոյ աճեցուն զօրութեան ներքեւ,) և անհնար կը լինէր Պ. Էմիլ Օլիվիէի բազմաղէտ նախարարութիւնը, որ Գերմանիոյ դէմ պատերազմ հրատարակելով, երկրին կործանման պատճառ եղաւ։ Բայց այս պարսաւներ կը ծառայեն միայն ցոյց տալու թէ Վիքդոր Հիւկոյի անհատական կամքին ու գործունէութեան ո՛րչափ կշիռ կը տրուէր մինչեւ իսկ ոչ-համակիր քննադատներու կողմէ։

1862ին Վիքդոր Հիւկոյի անունը նոր հռչակ մը հանեց նոր և հզօր երկով մը։ Թշուառները — (հայերէն թարգմանուած յոյժ ճարտարութեամբ և մեծ աշխատութեամբ՝ ձեռամբ Դր. Եփ. Զիլինկիրեանի) — ընկերային վէպ մ'է, յորում Մեծ Վարպետն ազդու գրչով մը կը նկարագրէ ընկերութեան զանազան դասուց թշուառութիւնները, փոխ առ փոխ արուեստագէտի, իմաստասէրի, բանաստեղծի, վարդապետի և վիպասանի դերեր ստանձնելով, և վիպային արուեստն հասցնելով յիւր գագաթնակէտ, այնպէս որ Թշուառներու վրայ խօսող քննադատ մը չէր վարանած հաստատել թէ Տանդէի Աստուածային Կատակերգութենէն ի վեր Եւրոպիոյ մէջ հրատարակեալ ո՛չ մէկ գործ կը պարունակէր այսչափ բարձր երեւակայութեանց ու հզօր նկարագրութեանց հսկայական հաւաքածոյ մը։ Թշուառները տակաւին հրատարակութեան չյանձնուած ութ լեզուներու թարգմանուած էր, և նոյն օրն, 1862 ապրիլ 3ին, ի վաճառ հանուեցաւ ի Բարիզ, Պրուսէլ, Լոնտոն, Նիւ Եորք, Մատրիտ Պերլին, Պետրսպուրկ և Թուրին միանգամայն։ Ժամանակէ մ'ի վեր համայն քաղաքակիրթ աշխարհն անհամբեր կը սպասէր Հիւկոյի սոյն երկին, որոյ հրատարակութիւնը տարւոյն մեծ դէպքերէն մին եղաւ։ Քննադատներէն շատեր ջերմապէս ծափահարեցին Հիւկոյի նոր յաղթանակը վիպասանութեան մէջ, մինչ ուրիշներ նոյնչափ ջերմութեամբ կը պարսաւէին նոյն գործով Հիւկոյի պարզած ընկերային իմաստասիրութիւնը։ Բայց բարեկամք և հակառակորդք կը համաձայնէին գնահատելու արտակարգ հանճարն որ կը փայլէր մեծ վէպին էջերուն մէջ։ Շարլ Հիւկօ իւր հօր սոյն տասնահատոր գործէն մեծ թատերգութիւն մը հանեց, որ չկրցաւ ներկայացուիլ ի Բարիզ։ Թէև 1863 յունուարին ներկայացուեցաւ ի Պրուսէլ, բայց երեւելի յաջողութիւն մը չգտաւ։ Սակայն, Պելճիոյ մայրաքաղաքին մէջ, Թշուառներուն հեղինակն մեծ հացկերոյթի մը առթիւ համակրանաց ամենափայլուն ցոյցի մը հերոսն հանդիսացաւ։ Թշուառներու մէկ պատկերազարդ ժողովրդային տպագրութենէն 150,000 օրինակ վաճառեցաւ Ֆրանսայի մէջ։

1865ին հրատարակեց նոր հաւաքածոյ մը քերթուածոց, Փողոցներու և Անտառներու Երգեր, յորս ձեւի, գաղափարի և երեւակայութեան քմահաճութիւն և տարօրինակութիւն ամեն սահման կ'անցնին, բայց նկարագրութեանց ճշդութեամբ և ամենափոքր իրերուն իսկ հարազատ պատկերացմամբ ակներեւ կը փայլի մեծ արուեստագէտ մը որ կը սիրէ զբօսնուլ։

1866ին հրատարակեց Աշխատաւորք Ծովու, նկարագրական եռահատոր վէպ մը, տեսակ մը հովուերգական դիւցազներգութիւն մը, յորում հեղինակը բնագանցական և ընկերային ծրագրեր կը պարզէ՝ զօրաւոր թելիչ մը տալով իւր անսպառ երեւակայութեան։ — Վերջապէս, իւր սիրելի կնոջ ի Պրուսէլ վախճանման յաջորդ տարին, 1869ին, հրատարակեց քառահատոր նոր վէպ մը, Մարդն որ կը ծիծաղի անուամբ։ Ինչպէս նախընթաց մի քանի երկերու, նաեւ այս գործի մէջ կենաց շարժումը երկրորդական դեր մը կը խաղայ, և հեղինակին բուն նպատակն է նկարագրել մարդուն հոգին, մէն մի անհատի կուրծքին տակ շարունակ տեղի ունեցող մարտը, նախ Ճակատագրոյն հետ, և յետոյ մարդուն այն հին ոսոխներուն հետ, որք են Աշխարհ, Մարմին և Սատանայ։ Բայց այս վերջին երկ, հակառակ իւր գրական արժէքին և իւր յղացմանց կորովոյն, միւսներուն հաւասար ընդունելութիւն չը գտաւ հասարակութենէն։

Քանի որ աքսորման միջոցին Վիքդոր Հիւկոյի գրական ուշանչելի գործունէութիւնը կը պատմենք, յիշենք, իւր գրական մեծագոյն յաղթանակաց կարգին մէջ, այն որ, Կայսրութեան վերջին տարւոյ մէջ, տեղի ունեցաւ ի Բարիզ, 1867ին, Տիեզերական Արուեստահանդէսին առթիւ, մի նոր ներկայացմամբ իւր Էռնանի թատերգութեան, որ ամենափայլուն ընդունելութիւն մը գտաւ, և չորս ամիս անընդհատ ներկայացուեցաւ։ Էռնանի, որոյ մէն մի ներկայացումն երբեմն ֆիզիքական կռիւներու առիթ կուտար թատերասրահին մէջ, նոյն թուականին ի Բարիզ հաւաքեալ աշխարհաքաղաքացի ընտրեալ բազմութեան մը կողմէ միահամուռ կը ծափահարուէր, և բացակայ՝ այլ ամենուն մտաց ու սրտին մէջ մշտապէս ներկայ հեղինակին գովաբանութիւնը Ֆրանսայի հետ համայն աշխարհի բերնէն կը լսուէր ի Թէադր-Ֆրանսէ։

Նոյն միջոցին Վիքդոր Հիւկօ յաճախ յօդուածներ կը ղրկէր Բարիզի Ռափէլ լրագրոյն, որ իւր ներշնչման ներքեւ սկսած էր հրատարակուիլ, և որոյ գլխաւոր խմբագիրներն էին Պ. Վաքըրի, երկու եղբարք Հիւկօ և Պ. Ռոշֆոռ։ Ռափէլ այս պատճառաւ մեծ ազդեցութիւն ստացած էր Բարիզի ժողովրդեան վրայ։ 1870 մայիս 8ին Նաբոլէոն Գ. ժողովրդային քուէարկութիւն (բլէպիսիդ) մը կատարել տուաւ, ժողովրդեան հաւանութիւնն ստանալու համար կայսրութեան նորոգ կազմութեան կամ սահմանադրութեան որով կայսերական դրութիւնը կը չափաւորուէր և Խորհրդարանին իշխանութիւնը կ'աւելնար, ուրիշ հանրային ազատութեանց աճման հետ։ Մօտալուտ անկման մը տխուր կանխազգացումն ունեցող Կայսրութեան կողմէ վերջին ճիգն էր այս՝ ազգային աջակցութիւն և ոյժ գտնելու համար։ Ժողովրդային քուէթղթոց վրայ Այո՛ կամ Ո՛չ պիտի գրուէր։ Եւ ահա՛ նոյն օր Ռափէլի ճակտին վրայ երեւցաւ Հիւկոյի մէկ յօդուածը սա խորագրով, «Ո՛Չ, (ՆՈՆ). Երեք գրով ամեն ինչ «կ'ըսէ այս բառ»։ Յօդուածին մէջ կայսրութեան վրայ հեղինակին տեսութիւնք ա՛յնքան զօրեղապէս արտայայտուած էին, որ Հիւկօ ի բացակայութեան դատուեցաւ և դատապարտեցաւ՝ կառավարութեան դէմ անհլութիւն և արհամարհանք տարածել ջանալու ամբաստանութեամբ։

Վերջապէս, կայսրութիւնը թաղուեցաւ Սէտանի ամօթալից անձնատուութեան ներքեւ, 1870 սեպտ. 8ին, և Վիքդոր Հիւկօ Բարիզ վերադարձաւ, ուր եռանդագին ցնծութեամբ և ժողովրդային աննկարագրելի համակրանօք ընդունուեցաւ։ Վիքդոր Հիւկօ այն սակաւաթիւներէն էր որոց հակառակութիւնը կայսրութեան դէմ՝ անընկճելի մնաց ամենէն աւելի հրապուրիչ փորձութեանց ներքեւ իսկ, եւ այն սակաւաթիւ ընտրելոց մէջ, Վիքդոր Հիւկօ ամենէն աւելի կատարելապէս կ'անձնաւորէր հակակայսերական ոգին։

Բայց այն օրեր չատ դառն օրեր էին Ֆրանսայի համար ընդհանրապէս և Բարիզ քաղաքին համար մասնաւորապէս։ Ուրախանալու բան չի կար։ Յաղթական թշնամի մը կ'աւրշտկէր երկիրն, եւ անլուր պայմաններ կը դնէր հաշտութեան, մինչ միւս կողմէ՝ Հասարակորդեանք գլուխ կը վերցնէին, և հայրենեաց դժբախտութենէն իրենց մասնաւոր տեսութեանց յաջողութեան առիթ գտնելով, քաղաքային պատերազմ մը կը յարուցանէին եւ ապստամբութիւն մը կը կազմակերպէին, որ պահ մը յաղթական կը հանդիսանար, և Բարիզ քաղաքն ամբողջովին կ'ենթարկէր Հասարակորդի իշխանութեան։ Հիւկօ, Հասարակորդեանց ամեն ջանքերուն հակառակ, չյարեցաւ անոնց, և ինչպէս 1848ին, 1871ին ալ պարսաւեց արիւնաներկ դրօշը։ Հասարակորդեանց կազմած «Հանրային Ապահովութեան Մասնախմբին» անդամակցութիւնն, ինչպէս նաեւ նոր դրութեամբ Բարիզի Քաղաքային Խորհրդականութիւնն հաստատապէս մերժեց, թէեւ երկուքին մէջ ալ իւր անունը դրած և իրեն [illegible]։

Սոյն միջոցին է որ Հիւկօ բաւական զուարճացուց զԲիզմարք, հրաւիրելով զԳերմանս Հանրապետութիւն հրատարակելու և աջ կարկառելու ֆրանսական Հանրապետութեան։

Երրորդ Հանրապետութիւնն հաստատեցաւ 1870 սեպտ. 4ին, Գործադիր իշխանութեան Պետ եւ ապա Նախագահ ունենալով զՊ. Թիէր, և Վարչութեան կեդրոնն հաստատելով ի Վերսայլ, հեռի Բարիզի յեղափոխական յուզումէն։ Պ. Թիէր մեծագոյն ազդուութեամբ գործեց Հասարակորդին դէմ, զոր նուաճեց 1871 մայիսի վերջը։ Պ. Թիէրի քառասուն տարի առաջ, Լուի Ֆիլիբի օրով, Բարիզի շուրջ կառուցած ամրութիւնք, և կայսերական պարտութեններէն յետոյ կազմակերպած նոր բանակն իրարու բախեցան։ Հասարակորդեանք Բարիզի ամրութիւնները կը պաշտպանէին, և նոր բանակը Բարիզի ամրութիւնները կը հարուածէր։ Պ. Թիէրի վերջին գործն առաջնոյն յաղթեց, ամրութիւնք առնուեցան, և Հասարակորդեանք, փողոց առ փողոց շարունակելով յուսահատական կռիւ մը, վերջին դիմադրութիւն մ'ըրին Բէռ Լաշէզի գերեզմանատան մէջ, ուր այս կարճատեւ բայց կործանիչ յեղափոխական իշխանութեան վերջին ջատագովք տապաստ ինկան գնտակներու հեղեղի մը տակ, ճշդիւ հոն, ուր դեռ անցեալ օր, Պ. Պ. Քուրնէի և Ամուրուի թաղման առթիւ, ոստիկանութեան հետ նոր խայտառակութիւններ հանել ուզեցին։

Այս կնճռալի ժամանակներուն մէջ, երբ ֆրանսական մեծ ազգին ամբողջութիւնն ու անկախութիւնն իսկ խնդրոյ ներքեւ էին, Վիքդոր Հիւկօ ժողովրդեան ո՛չ միայն պլատոնական համակրանաց, այլ դրական վստահութեան նոր և փայլուն փորձ մը կ'ընդունէր, 1871ին փետր. 8ին Ազգային Ժողովոյ երեսփոխան ընտրուելով, 238,790 քուէարկուաց 214,165ին քուէով, և 43 ընտրելեաց մէջ լինելով երկրորդ։ Պ. Լուի Պլան առաջին էր 216,000 քուէով, և Կարիպալտի զօրավարն, որ Ֆրանսայի ամենէն աւելի կարօտ միջոցին անձնուիրաց գնդով մը օգնութեան հասնելով, ամեն Ֆրանսացւոց երախտապարտութեան անմոռանալի իրաւունք մը ստացած էր, երրորդ էր 200,000 քուէով։ Առաջին անգամ մարտ 1ին խօսելով Ազգային Ժողովոյն մէջ, Վիքդոր Հիւկօ զօրեղապէս մերժեց հաշտութեան նախնական պայմանները, զորս Գործադիր իշխանութիւնը կայացուցած էր Բիզմարք իշխանին հետ, և կ'ուզէր վաւերել տալ Ազգին ներկայացուցչաց։ Նոյն ամսոյ 8ին ջերմ վիճաբանութիւն ծագեցաւ այն խնդրոյ վրայ թէ, քանի որ Կարիպալտի զօրավարն օտարազգի մ'էր, նորա ընտրութիւն կրնա՞ր վաւերական համարուիլ։ Հիւկօ պաշտպանեց Կարիպալտիի ընտրութիւնն, և ի մէջ այլոց ըսաւ.

«Ֆրանսա Եւրոպիոյ կողմէ ո՛չ այլ ինչ տեսաւ բայց եթէ վատութիւն. Ո՛չ մէկ Տէրութիւն, ո՛չ մէկ Թագաւոր, վեր կանգնեցաւ մեզ օգնելու։ Մ'արդ մը միայն միջամտեց մեզ ի նպաստ. այդ մարդ ունէր գաղափար մը և սուր մը։ Իւր գաղափարով փրկեց ժողովուրդ մը. իւր սրով փրկեց ուրիշ ժողովուրդ մը։ Բոլոր այն զօրավարներու մէջ որք կռուեցան Ֆրանսայի համար, Կարիպալտի միայն անպարտելի մնաց»։

Ասա իւր խօսքերն սաստկապէս ընդմիջեցան Աջակողմէն, և ատենաբանն յայտարարեց թէ նախամեծար կը համարէր հրաժարիլ քան տեղի տալ ընդմիջմանց։ Ժողովոյ Նախագահն ապա հարցուց թէ կը պնդէ՞ր հրաժարագրոյն վրայ զոր ներկայացուցած էր Դիւանին, և Հիւկօ՝ պատասխանելով թէ կը պնդէր՝ անմիջապէս դուրս ելաւ։ Յաջորդ օրը Պ. Կրէվի (Հանրապետութեան այժմեան Նախագահը) կարդաց Վիքդոր Հիւկոյի սա նամակ. «Երեք շաբաթ առաջ ժողովը չուզեց մտիկ ընել Կարիպալտիի. այսօր ալ կը մերժէ մտիկ ընել ինձ։ Կը հրաժարիմ աթոռէս»։ Լուի Պլան յայտնեց խորին վիշտը զոր այս հրաժարումն կը պատճառէր Հիւկոյի ամեն քաղաքական բարեկամաց, և ըսաւ թէ այս ալ նոր դժբախտութիւն մ'էր երկրին ուրիշ աղէտից վրայ յաւելեալ։

1871 մարտ 13ին, ընտանեկան անդարմանելի կորուստ մ'ևս ունեցաւ Վիքդոր Հիւկօ։ Իւր Շարլ որդին ուղեղի բորբոքումէ մեռաւ։ Սգակիր հայրն որդւոյն մարմինը բերաւ Բարիզ [illegible] Հասարակորդեանց ապստամբութեան ծագման օրը։ Քաղաքային պատերազմն սկսած էր իւր ամեն աղէտներով Յեղափոխականաց և օրինաւոր իշխանութեան միջեւ։ Հիւկօ, կրկնապէս վշտաբեկ, թողուց Բարիզ և քաշուեցաւ Պրուսէլ։ Մայիս 26ին, մինչ ի Պրուսէլ էր, նամակ մը հրատարակեց լրագրաց մէջ, բողոքելով պելճիական կառավարութեան Բարիզի ապստամբաց դէմ որոշած խիստ միջոցներուն դէմ։ Նոյն նամակով յանձն կ'առնուր իւր տան մէջ պատսպարել Հասարակորդի պարտեալ զինուորներն, որք Ֆրանսայէ դուրս ապաստան մը կը փնտռէին, և Գերմանիոյ մէջ չէին կրնար գտնել զայն։ Պելճ կառավարութիւնն երկրին քաղաքական շահուց վնասաբեր համարելով զայս նամակ, հեղինակն արտաքսեց Պելճիայէն։ Բարիզ վերադառնալով, Հասարակորդեանց դատաստանէն և ի մշտնջենական աքսոր դատապարտութենէն յետոյ, Հիւկօ Թիէրի մօտ ջերմապէս միջնորդեց ի նպաստ Պ. Ռոշֆոռի, բայց ի զուր։ Թիէր որոշած էր խստութիւն ցոյց տալ, նմանօրինակ ազգակործան անկարգութեանց կրկնումն արգիլելու համար, և Ռոշֆոռ ուրիշ Հասարակորդեանց հետ Նոր Քալէտոնիա աքսորեցաւ, ուստից, ինչպէս կը յիշուի, արդի Նախագահին օրով կրցաւ վերադառնալ, ընդհանուր ներման մը շնորհիւ։ Բայց այս ընդհանուր ներումն ալ ձեռք բերելու համար վերջին տարիներս ամենէն աւելի աշխատողն եղած էր նոյն ինքն Վիքդոր Հիւկօ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հռոմ, 30 մայիս. Քաղաքական շրջանակաց մէջ զրոյց կը պտըտի թէ Իտալիա կը պատրաստուի Հապէշստան ղրկել զինուորական մեծ պաշտօնէութիւն մը, որ Յովհան թագաւորին պիտի մատուցանէ Ումպէրդօ Թագաւորին կողմէ նամակ մը և թանկագին ընծաներ։

—Վիէննա, 1 յունիս. Պետրբուրկէ կը հեռագրուի առ Բօլիթիշէ Քօռէսբօնտէնց թէ իրազեկ ակմբոց մէջ չի կարծուիր որ Բիզմարք իշխանը, Լորտ Ռոզպէրիի հետ տեսակցութեններէն յետոյ, փոփոխէ այն քաղաքականութիւն զոր մինչ հետեւած է Կեդր. Ասիոյ գործոց նկատմամբ։

—Հռոմ, 1 յունիս. Կը հերքուի այն լուր թէ Գերմանիոյ և Իտալիոյ միջեւ վէճեր ծագեր են գաղթային աշխարհակալութեան վրայ, և թէ իտալացի հարիւրապետ Չէքի Զանզիպարի Սուլթանին խորհուրդ տուեր է չընդունել գերմանացի գաղթականութեանց հաստատումն իւր երկրի վրայ։

— Վիէննա, 2 յունիս. Այսօր, Աւստրիոյ Երեսփոխանական ժողովոյն համար տեղի ունեցած ընտրութեանց մէջ, ի Վիէննա ընտրեցան 8 Ազատականք, 3 Ռամկավարականք և 1 Հակահրէական։ Ի Ս. Գէյէր և Ի Վէլս, Վաճառականութեան և Երկրագործութեան Նախարարք կրցան ընտրուիլ։ Ի Սալցպուրկ Ազատական մ'ընտրեցաւ, ընդդէմ Պահպանողական ընտրելոյ մը։ Ազատականաց պետ Պ. Հէրպստ, որ չէր կրցած ընտրուիլ ի Պոհեմիա, աթոռ մը գտաւ ի Վիէննա։

—Պօսֆօռ Էճիբսիէն վերսկսած է կծու և անարգական ոճով յօդուածներ հրատարակել եգիպտական կառավարութեան ծառայութեան մէջ գտնուող անգլիացի պաշտօնատարաց դէմ։

—Բարիզէ լուր կը տրուի թէ Տիգրան փաշա և Եգիպտոսի ընդհ. դատախազ Պ. Ուէսդ Եգիպտոսի օտար լրագրաց նկատմամբ քանիցս խորհրդակցած են ֆրանսական լիազօր Պ. տը Ռէնկի հետ։ Սա, Պ. Բամիլ Պառէռի աջակցութեամբ, ծրագիր մը յօրինած է, որուն համեմատ Եգիպտոսի մէջ հրատարակեալ ամեն եւրոպական լրագիրք՝ երբ եգիպտական կառավարութեան դէմ հրատարակութիւն մ'ընեն՝ պատժոյ չպիտի ենթարկին մինչեւ որ Աղեքսանդրիոյ Միջազգային Դատարանք վճիռ մը չտան։ Տիգրան փաշա և Պ. Ուէսդ կը հակառակին այսմ, իբրեւ անյարմար Եգիպտոսի։ Տէրութիւնք ոմանք արդէն հաւաներ են ֆրանսական առաջարկին, և ի Բարիզ յոյս կայ թէ Անգլիա եւս պիտի հաւանի։

— Հունգարիոյ մէջ Նէմէթի անուն գիւղ մը, 250 տունէ բաղկացեալ, ամբողջովին հրոյ ճարակ եղաւ, քանի մը փոքր տղայոց անզգուշութեամբ, որոնք լուցկիի հետ կը խաղային։

— Ամերիկայի մէջ, ի Թէքսաս, սաստիկ փոթորիկ մը միջոցին, թաթառ ծագեցաւ անցեալ չորեքշաբթի, գետ մը յորդեցաւ, 2,000 անձինք կէս գիշերուն պարապուեցան թողուլ իրենց ողողեալ տուներ, և բոլոր կամուրջք կործանեցան։ 300,000 տոլարի նիւթական վնաս գոյացաւ, և 20ի չափ մարդիկ խեղդամահ եղան։

— Լորտ Ռոզպէրի, Լոնտոն վերադառնալով ուղղակի Լորտ Կրանվիլի մօտ գնաց, և երկարօրէն խորհրդակցեցաւ։

— Վիէննայի Գերման-Ազատական ընտրելիք յերեսփոխանութիւն՝ խոստացած են իրենց ընտրողաց —կ'ըսէ Վիէննայէ մայիս 25 թուով հեռագիր մը— եթէ ընտրուին՝ Խորհրդարանին առաջարկել որ գերմաներէնը միակ պետական-պաշտօնական լեզուն լինի Աւստրիոյ ամեն կողմը։ Չեխեր խորապէս կը հարուածեն այս յանձնառութիւն, և Պոհեմիոյ «Ազգային Ընտրական Մասնախումբն» յայտարարութիւն մը հրատարակած է, որ ո՛չ այլ ինչ է բայց եթէ ինքնակառավարութեան պահանջում մը Պոհեմիոյ համար։ Այս յայտագիր Կայսերական Գահուն հաւատարմութիւն կը յայտնէ, բայց կը պահանջէ որ Պոհեմիա վերստանայ իւր նախկին արտօնութիւններ և՝ Հունգարիոյ պէս՝ իրեն յատուկ անկախ Խորհրդարան մը և Նախարարութիւն մ'ունենայ։ Յայտարարութիւնը բան չըսեր Ֆրանց Ժոզէֆ կայսեր՝ իբրեւ Պոհեմիոյ Թագաւոր՝ ի Բրակա թագադրութեան մասին, բայց Չեխերն այժմ յայտնապէս կը կը պահանջեն զայդ։

—Նովոսթի ռուս լրագիրը կը յայտարարէ թէ, Բօլտավա նահանգի ռուս գիւղացիք Կովկասիա գաղթելու միտումն ունին։ Ասոր գլխաւոր պատճառն այն է որ գիւղացիք այլ և այլ առասպելական լուրեր լսած են Կովկասիոյ մասին. լսած են նոյնպէս թէ Կովկասիոյ մէջ շատ հարուստ երկիրներ կան զորս կառավարութիւնն իրենց համար պատրաստած է մասնաւորապէս. և թէ իրենք Կովկասիա գնալով կարող են տիրանալ տեղական ժողովրդոց կալուածներուն։

— Մոսկուայի քաղաքային խորհրդարանի հաշուէն կերեւի որ 1884ին Մոսկուա քաղաքի եկամուտն 5 միլիոն 350,503 ռուբլի եղած է, իսկ ծախքըն 5,721,833. այսպէս կերեւի որ քաղաքային գանձարանը 371,330 ռուբլի բաց ունի։

— Ռուս լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Բրուսիոյ կառավարութիւնը մինչեւ ցարդ աւելի քան 30,000 ռուսահպատակ Բոլոնացիներ արտաքսած է իւր երկրէ, և տակաւին կ'արտաքսէ։

— Թայմզի Վիէննայի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ առեւտրական եւ այլ գործառնութիւնք բազում տարիներէ հետէ չէին կրած այնպիսի տագնապ մը և դադարում մը, ինչպէս և այժմ կը տեսնուի յԱւստրիա։ Ի Պրիւն տեղի ունեցած տարեկան տօնավաճառին մէջ բամպակեղինաց՝ և կաշիեղէններ՝ նախորդ տարւոյ հետ բաղդատմամբ՝ մեծ անկում կը ցուցնէին։ Պատերազմի երկիւղներուն պատճառաւ Ռումանիայէն և Ռուսիայէն գնմունք պակսած կրնան լինել։ Բայց Աւստրիոյ վաճառականութեան մէջ ընդհանուր դադարումն անցեալ տարիէն կը սկսի, ինչպէս կ'երեւի երկաթուղեաց գծերուն տարեկան հասոյթից հաշուէն և Դանուբի Նաւարկութեան Ընկերութեան հաշիւներէն։ Այս Ընկերութեան հասոյթն եղած է՝ 1884ին՝ 11,816,000 ֆիորին, այսինքն իբր 2 միլիոն ֆիորին նուազ քան նախորդ տարին։

—Նիւ Եորքի Դրամատունք կը շարունակեն դիզել անգործ մնացած դրամագլուխներ, և մայիս 24 ին ունէին օրինական պահեստի դրամագլուխներէն զատ 60 միլիոն տոլարի աւելորդ դրամագլուխ մը։ Մայիսի վերջին[illegible] շաբթուն մէջ երկու միլիոն տոլար եւս յանձնուեր է դրամատանց, մինչ երեք միլիոն տոլար նուազեր է դրամատանց

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ
25րդ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻ
(Ա. ՅՈՐՔԼԵԱՆԻ)
ԱԶԳԱՅԻՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ
ՅԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ Ս. ՓՐԿՉԻ
ՄԱՅԻՍ 26

Ազգային Սահմանադրութեան 25րդ Տարեդարձի (Ա. Յորքլեանի) հանդիսին կարգադիր Մասնախումբը ներկայ Յայտարարութեամբ պատիւ ունի ծանուցանել Մեծարգոյ հասարակութեան թէ՝ սոյն հանդէսը արժանապէս տօնելու համար ամեն նախահոգ կարգադրութիւններ ըրած է, ի դիւրութիւն հանդիսականաց, և ի պատիւ Տարեդարձի հանդիսին՝ որ պիտի կատարուի յառաջիկայ Կիրակէ օր, Մայիս 26, Ազգային Հիւանդանոցի մէջ։

Գեր. Տ. Մատթէոս Ս. Եպիսկոպոս Իզմիրլեան Կիրակէ առաւօտ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ Հիւանդանոցի մատրան մէջ ի ժամ մէկ. յետ աւարտման եկեղեցւոյ, Գեր. Պատարագիչ Սրբազանը Վեհ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ, Օսմ. կայսրութեան և Նորա լուսամիտ Նախարարաց՝ ինչպէս նաև Ազգային բոլոր բարերարաց կենաց, բարօրութեան և անդին յիշատակին համար բարեմաղթութիւններ պիտի ընէ։

Ժամը ճիշդ 4ին պիտի սկսի ատեանը, ո՛ր պատրաստուած է Որբանոցի պարտիզին մէջ, և որուն պիտի նախագահէ Ամենապատիւ Տ. Տ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՐԲԱԶԱՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐԸ։ Ատեանը պիտի տեւէ մէկ ժամ։ Բարեմաղթութիւնք կարգադիր Մասնախմբի ուրիշեալ անդամոց կողմանէ պիտի կատարուին։ Առաջին ատեանը պիտի ընդունուին եկեղեցական Հարք, Ազգային պաշտօնատարք և ընտանիք ունեցող ազգայինք (1)։

Շիրքէթի Խայրիյէի արագընթաց շոգենաւներէն մին վարձուած է Մասնախմբի կողմէ, որ Կիրակէ առաւօտ

(1) Ընտանիք ունեցող անձինք պարտաւոր են մէկ քառորդ ժամ առաջ պատրաստ գտնուիլ ատեանին մօտ։

ժամը 11ին պիտի մեկնի Եէնի-Մահալլէէն եւ Մէզարպուրնու, Պէօյիւքտէրէ, Եէնիքէօյ, Պէյքօզ, Պօյաճըքէօյ, Ռումէլի հիսար, Գուրուչէմէ, Օրթաքէօյ, Գուզկունճուք, Իւսկիւտար եւ Գատըքէօյ հանդիպելով ուղղակի պիտի երթայ Հանդիսավայր ։ Երեկոյին ճիշդ ժամը 10ին սոյն շոգենաւը պիտի մեկնի եւ վերոյիշեալ նաւամատոյցները հանդիպելով պիտի վերադառնայ Եէնի Մահալլէ ։

Տոմսակ Ա. կարգ 15 ղշ. երթեւեկի համ.
» Բ. » 10 » » »

Սոյն շոգենաւին մէջ պիտի նուագէ նուագածուաց ընտիր խումբ մը ։

Մասնախմբի կողմանէ, ինչպէս անցեալ տարի, այս տարի եւս 5 ղրուշնոց տոմսակներ շրջաբերութեան հանուած ըլլալով, նոյն տոմսակներէն ի ձեռին ունեցող անձինք ազատ պիտի լինին պարտիզի մուտք վճարելէ ։ Ազգ. Հիւանդանոցի Պատ. Հոգաբարձութեան կնիքը չը կրող տոմսակներն անընդունելի են ։

Հանդիսավայրը պատրաստուած է Հիւանդանոցի դէմն եղած պարտիզին մէջ, հովանաւոր ծառերով եւ բազմաթիւ վրաններով, ուր մտնելու համար իւրաքանչիւր ոք պարտաւոր է ԵՐԿՈՒ դահեկան մուտք վճարել ։

Նուագածուաց ընտիր խումբ մը՝ որ արդէն ծանօթ է հասարակութեան, կանոնաւորապէս պիտի նուագէ որոշեալ ժամեր ։

Հանդիսավայրին մէջ ոգելից ըմպելի գործածելը բոլորովին արգիլեալ է, ինչպէս արգիլեալ են առանց Մասնախմբի հաճութեան նուագել կամ պարել, որոյ համար մասնաւոր կարգադրութիւններ եղած եւ ժամեր սահմանուած են ։

Այն ընկերութիւնք՝ որոնք Սահմանադրութեան տարեդարձի հանդիսին մասնակցիլ կը փափաքին, հանդիսին բարեկարգութիւնն ու վայելչութիւնը չը խանգարելու համար, պարտաւոր են Հիւանդանոցի դրամենեակը ներկայանալ եւ Մասնախմբի անդամոց հետ բանակցիլ մինչեւ յառաջիկայ Ուրբաթ օր, Մայիս 24 ։

Սեղանի տոմսակաց գինն է մէկ արծաթ մէճիտ, որք կը գտնուին Մասնախմբի անդամոց քով, Հիւանդանոցի դրամենեակը եւ նոյն օրը Պարտիզին դուռը ։

Ազգային Հիւանդանոցի Պատ. Հոգաբարձութեան կնիքը եւ թիւ չը կրող տոմսակներն անընդունելի են ։

Հանդիսավայրին մէջ գործածելի [illegible] րու վրայ նշանակուած եւ հանդիսավայրին մէջ ի տես հասարակութեան դրուած են ։

Մասնախումբս՝ Հասարակութեան դիւրութեան համար Երկաթուղւոյ Տընօրէնութեան հետ բանակցած եւ երթեւեկութեան համար հետեւեալ ժամերն որոշած է ։ Նշանակեալ մէն մի կառախումբ նոյն օրը հանդիսավայրը հանդիպելով, հոն պիտի հանէ հասարակութիւնը, իսկ վերադարձին Եէտի-Գուլէի կայարանէն պիտի ընդունի ։

Մասնախումբը Տարեդարձի հանդիսին չքեղութեան եւ կարգաւորութեան համար ամեն կարելի աշխատութիւն յանձն առած ըլլալով, քաջ է իրեն հաւատալ որ Մեծարգոյ Հասարակութիւնն ալ Ազգային հանդիսի մը հարկ եղած վայելչութիւնն ու կարգապահութիւնն ընծայելով ի պատիւ Ազգային Սահմանադրութեան եւ յօգուտ Ազգ. Հիւանդանոցի, ուր եօթը հարիւրի մօտ ազգայինք պատսպարուած են, Մասնախմբին ջանքերն ու իղձերը պիտի պսակէ, եւ սոյն Ազգային հանդէսը ամենայն չքեղութեամբ եւ բարեկարգութեամբ պիտի տօնէ ։

Ի Դիմաց Կարգադիր Մասնախմբի

Ատենադպիր — Ատենապետ
Մ. Յ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ — ԱՒԵՏԻՍ ՀԱՐԵՆՑ

21 Մայիս 1885
Կ. Պոլիս

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆՑ

ԵՐԹ.— Առաւօտ Սիրքէճիէն

Ժմ.	Րպ.		
12	8	Գումք. Եէնիգ. Սամաթիա, Եէտիգլէ.)	Հանդիսավ.
1	9	» »	»
2	46	» »	»
3	43	» »	»
4	15	» »	»
6	15	» »	»

ԴԱՐՁ.—Երեկոյ Եէտի-Գուլէէն

Ժամը 5, 41էն մինչեւ 12, 23, տասն երեք շոգեկառք կայ Եէտի-Գուլէէն Սիրքէճի երթալու համար. ըսել է ամեն կէս ժամը անգամ մը կառախումբ մը կը մեկնի Եէտի-Գուլէէն դէպի Սիրքէճի.

ԱԶԴ.— Վերոյիշեալ 6 կառախումբէն զատ 19 կառախումբ եւս կայ, որոնք Սիրքէճիէն կ'ելնեն եւ մինչեւ Եէտի-Գուլէ կ'երթան, իսկ անդին ոչ ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ներսէս Վարժապետեան Ուսումնարանի Ընկերութեան կողմանէ Ցարութիւն էֆէնտի Նորատունկեան չորեքշաբթի օր Ս. Պատրիարք Հօր ներկայացուց ընկերութեան Հիմնական կանոնագիրն եւ Կեդր. Վարժարանի ուսումնական յայտագիրն որք վերջին Ընդհ. Ժողովոյ մէջ ընդունուած են ։

Ս. Պատրիարք Հայրը պատասխանեց թէ պիտի փութայ Ազգային Վարչութեան ներկայացնել սոյն պաշտօնագրեր ի վաւերացումն, որպէս զի վաղ ընդփոյթ տեղի ունենայ Կեդր. Վարժարանի բացումը ։

Տրապիզոնէն մեզ կը գրեն ամսոյս 18 թուականաւ.

Ամսոյս 13 երկուշաբթի մ'եր նաւահանգիստը հասաւ հոգեւոր Տ. Յովհ. քահանայ Մկրեան, սակայն փոքր ինչ անհանգիստ լինելով լաւագոյն դատուեցաւ կանգ առնուլ աստ ցկատարեալ բժշկութիւն եւ ցկազդուրումն, կարող լինելու համար շարունակել իւր ճանապարհ ։ Երկու օրէ ի վեր Մկրեան Հօր առողջութիւնն զգալապէս բարւոքած է. այս կերպով յառաջիկայ շաբթու ճամբորդելու բոլորովին կարող պիտի լինի ։

Միեւնոյն երկուշաբթի երեկոյեան դէմ Կիւմիւշխանէ կը ժամանէր Ս. Հայրիկն, ինչպէս հեռագիրը ծանոյց ։ Կ'երեւայ թէ Հայրիկ հանգստեան պէտք ունէր, զի երեք օր դադար կ'առնու ի Կիւմիւշխանէ եւ միայն անցեալ հինգշաբթի ամսոյս 16ին կը մեկնի անտի ։ Վաղը կիրակէ 19 մայիս Ս. Հայրիկ պիտի մտնէ ի Տրապիզոն ։ Արդէն մեր քաղաքի ամբողջ հայ հասարակութիւնը պատրաստուած է ընդ առաջ իւր Հայրիկին ընթանալ ։

Ռուսկի Կուրիէրի Տփղիսի թղթակիցն ընդարձակօրէն նկարագրելով Էջմիածնոյ Կաթողիկոսական ընտրութեան մանրամասնութիւնները, կը յաւելու. «Նախքան ընտրութիւնն բազմաթիւ հեռագիրներ պատրաստուած էին յանուն Մելքիսեդեկ Սրբազանի. եւ երբ յայտնուեցաւ ընտրութեան արդիւնքն, ամբողջ հասարակութիւնը բուռն ոգեւորութեամբ «Կեցցէ՛ Մելքիսեդեկ» աղաղակեց ։ Մինչեւ այժմ բազմաթիւ շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղուած են Նորընտիր Կաթողիկոս Մելքիսեդեկ Սրբազանի.

«Ընտրութենէ յետոյ վեհարանի մէջ հանդիսաւոր ճաշ տրուեցաւ, ուր ներկայ էին աշխարհական եւ հոգեւորական պատգամաւորք, հոգեւորականութեան եւ կառավարութեան ներկայացուցիչք, Պրոկուրորն եւ շատ նշանաւոր անձինք ։ Հոգեւորականու[թեան] [illegible] արքեպիսկոպոս Բարամեան առաջին բաժակը Կայսեր կենաց առաջարկեց, յետոյ ամենայն Հայոց Նորընտիր Կաթողիկոս Մուրատեան արքեպիսկոպոսի, նոյնպէս եւ Կաւկասիոյ Նախկին փոխարքայ Միքայէլ Նիկոլայեւիչ Մեծ Դքսի կենաց, որք մեծագործ ուռռաներով ընդունուեցան ։ Ապա, Պ. Պրիբիլ, ներկայացուցիչ կառավարութեան, շնորհաւորեց ամենքն բարեյաջող ընտրութեան համար, եւ բաժակ առաջարկեց հայ եկեղեցւոյ եւ հոգեւորականութեան զարգացման եւ յառաջդիմութեան եւ այսպէս վերջացուց իւր խօսքերն. «Ուրախացէք եղբարք, այսօր ձեր ուրախութեան օրն է» ։

«Սոյն բարեյաջող ընտրութիւն մեծ ուրախութիւն եւ ընդհանուր գոհունակութիւն պատճառած է հայ ժողովրդի բոլոր խաւերուն մէջ ։ Հայոց եկեղեցական պատմութեան մէջ այս ընտրութիւնը միակ եւ առաջին օրինակը կը հանդիսանայ որ Ծայրագոյն Կաթողիկոսն այսպէս միաձայնութեամբ կ'ընտրուի առանց մի ձայնի ընդդիմութեան իսկ ։

«Այս իրողութիւն ամեն բանէ աւելի բացորոշ կ'ապացուցանէ երկրագունդի բոլոր կողմերը ցրուած հայ ազգի կացութիւնը ։ Հայ ժողովուրդն անհամբերութեամբ կ'սպասէ թէ Վեհ. Կայսրը շուտով կը վաւերացնէ Մելքիսեդեկ Կաթողիկոսի ընտրութիւնը ։»

Երէկ Բագուէն սուրհանդակով ստացանք հետեւեալ նամակը զոր նոյնութեամբ կը հրատարակենք ։ Արդէն Մեղուի եւ Նոր-Դարի մէջ տեսած էինք յիշատակեալ գրութիւնները, բայց կարեւորութիւն չէինք ընծայած սոյն հրատարակութեանց ։ Այժմ որ մեզ յանձնարարողները կը հերքեն այն զրոյցներ, ամենայն յօժարութեամբ կը փութանք գոհացում տալ իրենց ։

ԲԱԳՈՒ, 12 մայիս 1885

Առ խմբագրութիւն «Արեւելք» Օրաթերթի.

Խնդրում ենք այս նամակը հրատարակէք «Արեւելք» օրաթերթում ի պատասխան Տփխիսում հրատարակուող «Մեղու» եւ «Նոր Դար» եւ Կ. Պոլիս հրատարակուող երկու լրագիրների մէջ հրատարակած Բագուեցի Ս. Ամիրեան անուն անձի մը նամակին ։

Կ. Պոլսից մի անյայտ անձն «Նոր-Դար» լրագրի 48 թուի մէջ մի նամակ է հրատարակել, որտեղ ի միջի այլոց գրում է՝ իբրեւ թէ հանգուցեալ Ներսէս Սրբազանի դագաղի վերայ պսակ դնելու առթիւ Բագուից «Արեւելք» լրագրի վարչութեան ուղարկած փողի միայն մի փոքր մասն է գործ տրվել նպատակին, իսկ մնացեալ մօտ 80 րուբլիի չափ գումարը մնում է վարչութեան մօտ, եւ այլն ։

Այդ նամակով «Արեւելք» օրաթերթի վարչութեան յարգոյ անդամների դէմ յարուցած մեղադրանքը չէր հաստատած ոչ մի փաստով, ոչ մի ապացոյց չկար այդպիսի մի եղելութեան համար, եւ մինչեւ անգամ նամակագիրը իւր անունը չէր յայտնել, որպէս զի իւր գրուածքին տէր եւ հետեւաբար ամբաստանութեան երաշխաւոր լինի, վասն որոյ ամեն հասկացող մարդ պէտք է միայն անհամարհանքով վերաբերուէր դէպ ի այդ մեղադրանքը, որ ոչ այլ ինչ է, եթէ ոչ մի ծրի զրպարտութիւն ։

Սակայն՝ ցաւելով կարդացինք «Մեղու»ի 28 համարում, որ Բագու բնակող Ս. Ամիրեան անուն մի պարոն Պոլսի անյայտ անձի ծրի զրպարտութիւնները ընդունել է իբրեւ զուտ ճշմարտութիւն եւ ապացուցած իրողութիւն, եւ իւր այդ տարօրինակ կարծիքից ղեկավարուելով ասպարէզ է դուրս եկել գաւում գոչելով, իբրեւ [illegible], իբրեւ անկոչ փաստաբան եւ գուցէ՝ ճշմարտութեան, համարատւութեան եւ համարատուութեան իբրեւ մի շատ նախանձախնդիր անձն, — փողոցային հայհոյանքներով, անմիտ ստախօսութիւններով եւ դարձուածներով անպատւում է «Արեւելք» օրաթերթի վարչութեան անդամներին, այս խնդրի հետ բոլորովին աղնչութիւն չունեցող մի եկեղեցականի եւ վերջապէս՝ (անշուշտ մտքովն հետեւելով) Կ. Պոլսոյ բոլոր Հայերին, եւ վերջն էլ հաշիւ է պահանջում նրանցից՝ չը գիտենք ի՞նչ իրաւունքով եւ ի՞նչ հիման վրայ ։

Այս բոլոր զրպարտութիւնները հրապարակաւ հերքելը մեր պարտքն էր, որովհետեւ մենք ներկայ ստորագրող երեք անձինքս ենք եղել յանձն առած կարգադրել հանգուցեալ Պատրիարքի դագաղի վրայ դնելիք պսակի գործը, մեր երեք անձանց կարգադրութեամբն է ուղարկուած պսակի փողը «Արեւելք»ի վարչութեան եւ թէ՛ հեռագիրներ թէ՛ նամակներ այդ առթիւ մենք ենք գրել եւ ուղարկել ում հարկն է, հետեւաբար եւ «Արեւելք»ի վարչութիւնը ճանաչում է միայն մեզ, կամ մեզանից մէկին եւ մեզ կարող է հաշիւ եւ պատասխան տալ, այլ ոչ թէ ամեն փողոցում անցնող անծանօթի, նրա օծիքից բռնող ամեն մի անկիրթ մարդու ։

Բայց եթէ Պ. Ամիրեանի նամակին մենք իսկոյն չը պատասխանեցինք, ինչպէս մեր պարտքն էր, եւ աւելորդ համարեցինք հերքել նորա վայր ի վերոյ զրպարտութիւնները թէեւ պսակ դնելուն մասնակցող տեղացիներից շատ շատերը մեզ դիմեցին եւ խնդրեցին պատասխանել այդ զրպարտութեան եւ ցաւ յայտնել որ «Արեւելք»ի վարչութիւնը փոխանակ հրապարակաւ շնորհակալութիւն ստանալու Բագուից, միայն զըրպարտվում է անքաղաքավարի եւ գռեհիկ մարդկանցից, եթէ մենք լռեցինք, դորա պատճառը նա է, որ մենք կարծեցինք թէ [illegible] տիճան զարգացած կը լինի, որ առանց մի երրորդ անձի օգնութեան կարող կը լինի հասկանալ, որ առանց փաստի եւ ապացուցութեան լոկ ծրի զրպարտութիւնը արժանի է միայն արհամարհական լռութեան, բայց տարաբաղդաբար տեսանք եւ լսեցինք որ Պարոնի այդ խայտառակ գրուածքը, իբրեւ գլուխ գործոց, արտատպուել է «Մեղու»ից նաեւ «Նոր-Դար»ում եւ Կ. Պոլիս հրատարակուող երկու հայ թերթերում. իսկ լրագիր ընթերցողներից շատերը հաւատ են ընծայել այդ բոլորին եւ զարմանալու չափ զբաղուել են այդ խնդրով ։

Ի նկատ ունենալով այդ՝ այժմ մենք պարտք ենք համարում հրապարակաւ յայտնել. 1). Հակառակ Պ. Ամիրեանի իմացածին մենք պսակի փողի գործադրութիւնը եւ պսակ պատրաստելու հոգը հեռագրով յանձնած ենք եղել «Արեւելք»ի վարչութեան եւ խնդրած նրան ընդունել այդ նեղութիւնը եւ պսակը պատրաստելուց միայն յանձնել Պ. Գր. Նիկողոսեանին կամ մի երկրորդ անձի եւ այդ նորա համար, որ Պ. Գր. Նիկողոսեանի Կ. Պոլիս լինելը մենք հաստատ չը գիտէինք ։ Ահա՛ թէ ինչ ենք յանձնել «Արեւելք»ի վարչութեան եւ ոչ թէ նորան միայն փող փոխադրելու միջնորդ ենք ընտրել ։ Երկիցս ինքն իրեն [illegible] անուանող պարոնը գոնէ այս ամենահասարակ տեղեկութիւնը պէտք է իմանար ։

2). Մենք երբեք ո՛չ խնդրել ենք եւ ո՛չ այժմս էլ պահանջում ենք, որ «Արեւելք» լրագիրը հաշիւ ներկայացնէ հրապարակաւ ի ձայն թմբուկի եւ սրնգի՝ թէ ուղարկած փողը ինչի՞ համար եւ ո՞րտեղ ծախսեց, ինչպէս այդ կամենում է Պ. Ամիրեանը ։ Լաւ գիտենք, որ լրագիրը ունի այլ պահանջ եւ այդ պահանջը յանձնակատարի սամար լինելը չէ ։

3). Թէ՛ Պ. Ամիրեանը եւ թէ՛ ուրիշ ոմն (եթէ այդպիսի մի երկրորդ անձն էլ երեւան գալու լինի) կարող է անձամբ մեզ դիմել եւ մեզանից միայն դրամական հաշիւ եւ բացատրութիւն պահանջել, որովհետեւ իրենց դրամները մեզ են յանձնել եւ ո՛չ «Արեւելք»ի վարչութեանը, իսկ վերջինին մենք ուղարկել ենք պսակի փողը մեր պատասխանատուութեամբ եւ նա միայն մեզ է ճանաչում եւ ո՛չ թէ այս կամ այն անձին, որ գալով հրապարակ է դուրս գալիս եւ ինքն իրան [illegible] անուանում ։

4). Մենք վստահ ենք եւ հաւատացած, որ «Արեւելք»ի վարչութեան յարգոյ անդամները մեր դէպի իրանց ուղղած խնդիրը կատարել են ամենայն ճշդութեամբ եւ ազնուութեամբ, — վասն որոյ թէ՛ մեր եւ թէ՛ ուղարկած պսակին մասնակցող անձանց շատերի [illegible] կրկին անգամ հրապարակաւ յայտնում ենք «Արեւելք»ի վարչութեան մեծապատիւ անդամներին, ինչպէս նաեւ Պ. Գրիգոր Նիկողոսեանին, մեր խորին շնորհակալութիւնը եւ վստահութիւնը ։

Միեւնոյն ժամանակ ցաւ ենք յայտնում, որ գռեհիկ մարդիկ համոյք են զգում լրագիրներում անպատկառ հայհոյանքներով անպատուել թէ՛ անպարտ անծանօթ անձանց եւ թէ՛ այն հասարակութեանը, որը իւր մէջ այդպիսի անկիրթ անդամներ ունենալու դժբաղդութիւնը ունի ։ Ցաւում ենք նաեւ, որ մենք չենք կարող վերջ տալ մեր մէջ երեւան եկող այն ամեն խարդախութեանց եւ մեքենայութեանց ։ որը մի տեսակ մարդկանց ապրելու անհրաժեշտ միջոցն է կազմում ։

Իսկ Պ. Ամիրեանին հրաւիրում ենք՝ կա՛մ լաւ ստուգել իւր արած ամբաստանութիւնը եւ հիմնաւոր փաստերով ապացուցանել որ մենք սխալվում ենք, որ մենք խաբուած ենք, — կա՛մ ներողութիւն խնդրելով ումից հարկաւոր է, յետ առնել իւր խօսքը. հակառակ դէպքում նա ոչ այլ ինչ է, եթէ ոչ մի անձնատուր զրպարտիչ ։

Խնդրում ենք Կ. Պոլիս հրատարակուող այն լրագրներից, որոնք արտատպել են Պ. Ամիրեանի նամակը, նոյնպէս եւ բարեհաճին արտատպել նորա այս պատասխանը ։

Ս. ՁԵՐՔԷՍԵԱՆ
ՆԵՐՍԷՍ ՊԱՀԼԱՒԻՍԵԱՆ
Բ. ՇԽԻԵԱՆՑ

Այսօր հրատարակեցաւ ՍԻՐԱՆՈՅՇ, վերջին վիպասանութիւն Տիկին Ս. Տիւսաբի ։

Յառաջիկայ կիրակէ մայիս 26 Գուզկունճուգ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ տօնը լինելուն, Գերապատիւ Գրիգորիս Ս. Արքեպիսկոպոս Ալէաթճեան Ս. պատարագ պիտի մատուցանէ անդ եւ քարոզութեամբ ժողովուրդը հոգեւորապէս պիտի մխիթարէ ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Լիբանանու կուսակալ Վասա փաշայի փեսայ եւ քարտուղար Բիւբէլեան էֆէնտիի ։

Անգլիական արտասովոր դեսպան Սըր Ուիլեմ Հուայթ երէկ Բ. Դուռն երթալով, տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ Եպարքոսին եւ արտաքին գործոց նախարար Ասիմ փաշայի հետ ։

Դեսպանատանց բոլոր թարգմաններն եւ սպանիական դեսպան Ֆօէլը կոմսը Բ. Դուռն երթալով երէկ, տեսակցեցան արտաքին գործոց նախարար Ասիմ փաշայի եւ խորհրդական Ֆախրի պէյի հետ ։

Անգլիական դեսպանատան առաջին թարգման Սըր Ալֆրէտ Սանտիսըն Սպարապետի դուռն երթալով երէկ, տեսակցութիւն մ'ունեցաւ Սպարապետ Ղազի Օսման փաշայի հետ ։

Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարե[illegible] է ի Փիլիպէ ։ Ամբողջ քաղաքը դրօշակներով զարդարուեր եւ երկոյին լուսավառութիւնք կատարուեր են ։

Այս օրուան Թէրճիւմանի Հաքիքաթ առանց ստուգութիւնն երաշխաւորելու լուր մը կը հրատարակէ թէ Կրետէի Ընդհանուր Ժողովոյ անդամք Նորընտիր կուսակալ Սավա փաշայի ընտրութենէն գոհ չեն եղած եւ թէ իրենց այդ դժգոհութիւնն յայտներ են հրապարակային ցոյցով մը ։

Երէկ վերջին պահուն Հավասի հեռագիր մը հաստատեց ֆրանսական դեսպանատան առաջին Թարգման Պ. Լօնժըվիլլի երկրորդ կարգի դեսպանի տիտղոսով հանգստեան թօշակ ստանալն, ինչպէս կանխաւ ծանուցած էինք ։

Կ'ըսուի թէ ֆրանսական դեսպան Նօայլի մարքիզը վաղը կը մեկնի ի Ֆրանսա, իւր հօր մահուան պատճառաւ ։

Փիլիպէի ֆրանսական հիւպատոս Պ. Բասս Օտէսայի ընդհ. հիւպատոս անուանած լինելով, նախ Քարլսպատ կ'երթայ ի դարման անձին, եւ անտի պիտի ուղեւորի յիւր նոր պաշտօնատեղին ։

Կրետէի Ընդհանուր Ժողովոյ քրիստոնեայ երեսփոխանք հետեւեալ ցաւակցական հեռագիրն ուղղած են Վիքթոր Հիւկոյի ընտանեաց.

Հանեա, 26 մայիս.

Լսելով մեծին Վիքթոր Հիւկոյի մահը, Կրետէ կղզին իւր օրինաւոր ներկայացուցչաց միջոցաւ կը մասնակցի ընդհանուր սըգոյն, բաժնելով նորա մեծ հայրենեաց եւ համայն մարդկութեան վիշտը ։

(Քրիստոնեայ անդամք
Կրետէի Երեսփ. Ժողովոյ)
49 Ստորագրութիւնք

Հաւաստի աղբիւրներէ առնուած տեղեկութիւնք բացարձակէս կը հերքեն Փէլէճէ լրագրոյն կողմէ վերջերս հրատարակեալ այն լուր թէ, Արեւելեան Ռումելիի կուսակալ Կավրիէլ փաշա վարչական անկարողութեան պատճառաւ պաշտօնանկ պիտի լինի եւ Ներքին գործոց տնօրէն Պ. Նաչօֆ պիտի յաջորդէ նմա ։

Զրոյց կայ թէ Պէրլինի օսմանեան դեսպան Սայիտ փաշա Կ. Պոլիս պիտի գայ ի մօտոյ ։

Սայիտ փաշայի գալստեան նպատակն է եղեր Կայս. Կառավարութեան հաղորդել արդիւնքն այն բանակցութեանց զորս ունեցած է Պէրլինի օտար դեսպանաց հետ անգլիական զօրաց Եգիպտոսէ հեռանալու մասին ։

Դատական գործոց նախարար Հասան Ֆեհմի փաշա դատական պաշտօնատան մէջ փաստաբանաց համար սենեակ մը սահմանեց, պէտք եղած կարասեօք զարդարելով զայն ։

Թարիք և Թէրճիւմանի Հաքիքաթ լրագրաց միջեւ ժամանակէ մ' ի վեր բացուած բանակռիւն այս օրերս չափազանցութեան հասած լինելով, տպագրական վերատեսչութիւնը պաշտօնապէս զեկուցած է յիշեալ լրագրաց թէ այդ վիճաբանութիւնք արգիլեալ են այսուհետեւ եպարքոսական հրամանաւ ։

Փէլէճէ լրագիրն, հակառակ բոլոր հերքմանց, կը հաստատէ թէ Արեւելեան Ռումելիի կուսակալ Կավրիէլ փաշա հրաւիրուեր է Կ. Պոլիս գալու ։

Պէլկրատէն կը հեռագրեն թէ մեծ յուզում կը տիրէ Արնաւուտներուն մէջ ։ Ասոնց գլխաւորք Բրիշթինայի մօտ, Սթանովօյի մէջ հաւաքուելով, որոշեր են պատգամաւորութիւն մը ղրկել առ Վեհ. Սուլթանն, խնդրելու համար այնպէս մը գործել որ Աւստրիացիք ըստ կարելւոյն շուտով ելնեն Հէրսէք Պօսնիայէն ։ Կը խնդրեն միանգամայն Կ. Կ. Վեհափառութենէն որ ընդդիմանայ Աւստրիոյ դէպ ի Միջերկրական ընդարձակման ։

Փիլիպէէն [illegible] լրագրոյն ուղղեալ տեղեկութեանց նայելով, Գաւառական Ժողովոյ Մնայուն Յանձնախումբն ջերմապէս զբաղած է այժմ սա խնդրով թէ Արեւելեան Ռումելիի կողմէ Բ. Դրան վճարեալ մաքսային տուրքն՝ որ է տարեկան 5000 ոսկի, պէ՞տք է յաւելում մը կրէ երկաթուղեաց միացման գծերու աւարտումէն անմիջապէս յետոյ ։ Պուլղար թերթերն ալ իրենց կողմէ խիստ լեզուաւ կը յայտնեն թէ անկարելի է Ռումելիի գաւառին ելմտացոյցը բեռնաւորել նոր ծախքերով ։ Այլ որովհետեւ Բ. Դուռը կը պահանջէ այդ յաւելումն, հաւանական է որ դիւանագիտական ճանբով կարգադրի խնդիրըն ։ Այդ պարագային, գաւառին կազմական կանոնադիրն որ կը սահմանէ այդ տուրք, փոփոխուիլ պիտի կրէ ։ Սակայն կարելի չէ այժմէն գիտնալ թէ օտար տէրութիւնք յատուկ Յանձնախումբ մը պիտի կազմեն, թէ իրենց դեսպանաց միջոցաւ պիտի կարգադրեն այս կարեւոր գործը ։

Թուրքօ-աւստրիական մաքսային սակագնոյ վերաքննութեան համար բանակցութիւնք կը շարունակուին ընդմէջ օսմանեան եւ աւստրիական պատուիրակաց ։ Օսմանեան պատուիրակք են Վսեմ. Միքայէլ էֆէնտի Փորթուգալ՝ նախագահ մաքսատան խորհրդոյ եւ Պ. Հօրն, անդամ, եւ աւստրիական պատուիրակք՝ Պ. Քալպէրկ՝ խորհրդական առեւտրական նախարարութեան Աւստրիոյ եւ Պ. Եանքօ՝ երկրորդ թարգման աւստրիական դեսպանատան ։

Թուրքիոյ եւ Աւստրիոյ միջեւ կնքուած առեւտրական եւ նաւային դաշնագիրը կնքուած է 1862ին, 28 տարուան պայմանաժամով ։ Հետեւաբար մինչեւ 1890 զօրութիւն ունի ։ Այս դաշնագիր «ըստ արժէքին 0/0 8» մաքսատուրք մը կը սահմանէ Աւստրիայէն օսմանեան հողը մտցուած ապրանաց համար. սակայն անոր կից ցուցակի մը համաձայն, սակագինք մէն մի ապրանքի ծանրութեան չափով կ'որոշուին ։

Դաշնակից երկու կողմանք ալ իրաւունք ունին եօթ տարին միանգամ սակագնոյ վերաքննութիւնը խնդրել, եւ եթէ յաւարտ եօթներորդ տարւոյ երկու տէրութեանց մին վերաքննութիւն չպահանջէ, սակագինք նոյնութեամբ կը շարունակուին յաջորդ եօթ տարիներն ալ ։

Այս տեսակ երկարաձգում մը տեղի ունեցաւ 1877ին. սակայն 1884ին, Բ. Դուռը սակագնոյ վերաքննութիւնը խնդրեց ։ Բանակցութիւնք շարունակուեցան մինչեւ ցարդ ապարդիւն կերպիւ, վասն զի Աւստրիա կը պահանջէր որ իւր ապրանաց սակագներն ըստ առաջնոյն որոշուին, որքան տեւեն այս բանակցութիւնք ։ Սակայն մօտերս երկու կողմանք ալ համաձայնեցան վերջապէս, որ ըստ արժէքին % 8 մաքսատուրքն ընդունուի ։

Այս կարգադրութեան վրայ է ահա որ Պ. Քալպէրք պաշտօն ստացաւ իւր կառավարութենէն Կ. Պոլիս գալ եւ բանակցիլ վասն վերաքննութեան մաքսային սակագնոյ որք իրենց զօրութիւնը կը պահեն ցլրումն 1860 ի դաշնագրոյ պայմանաժամին ։

Ինչպէս որ կանխաւ ծանուցած էինք, Գատը-Գիւղի վերջին հակահրէական կռւոյն պատճառաւ ձերբակալեալ ամբաստանելոց դատն սկըսաւ երէկ Պոլսոյ Ոճրադատ ատենին առջեւ ։

Ատանայի կուսակալ Ապէտին փաշա երկար հեռագիր մ'ուղղելով Թուրք լրագրաց, կը պաշտպանէ իւր փեսայն, որ, ինչպէս արդէն պատմած ենք, մարդ մ'սպաննած էր վերջերս ։ Ապէտին փաշա կ'ըսէ թէ իւր փեսայն օրինաւորապէս իւր անձը պաշտպանելու դիրքի մը մէջ գտնուելով հարկադրեր է հակառակորդն սպաննել ։

ԼՈՆՏՈՆ ԼԱՆՔԱՇԱՅՐ
ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Պ. Ռաուլթ, գործակալ այդ ընկերութեան, հրաժարած լինելով, կը խնդրուի մուրհակաց (բօլիճ) տէրերէն որ դիմեն Պ. Լտուար Լա Ֆոնթէնի, որ գործակալութեան գործերը կարգադրելու պաշտօն ստանձնած է ։

Ժ. Պ. ՄՈՖՖԱ
2—10 Դեր-Տնօրէն

ՆՈՐԱԳՈՅՆ ԼՈՒՐՔ
ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ
Այս առտու

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ Ց'ԱՆԳԼԻԱ

Լոնտոն, 3 յունիս.

Երէկ, իւր ընտրողաց առջեւ, ի Պիրմինկէմ, ճառ մը արտասանելով, Լորտ Ռանտոլֆ Չըրչիլ, պահպանողական կուսակցութեան պետերէն մին, բացատրեց իւր կուսակցութեան հիմնագիրն, որ, ի մասին արտաքին աշխարհավարութեան, թուի թէ Թուրքիոյ հետ դաշնակցութեան մը կնքման կը միտի ։

Առեւտրական նախարար Պ. Չէմպըրլէյն ալ ի Պիրմինկէմ իւր ազատական եւ արմատական ընտրողաց առջեւ բանախօսութիւն մ'ընելով, պնդեց սա կէտի վրայ թէ, հարկաւոր է խաղաղեցնել Իրլանտա՝ տեղային ընդարձակ ինքնօրինութիւն մը տալով անոր ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

Բարիզ, 4 յունիս.

Երեսփոխանաց Ժողովն ստուար մեծամասնութեամբ մերժեց, արդի Նախարարութեան տուած խորհրդոյն համաձայն, ծայրայեղ խմբակ ներկայած առաջարկն, որ կը պահանջէր ամբաստանութեան ենթարկել Պ. Ժիւլ Ֆէրրի եւ նախորդ Նախարարութիւնը ։

ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ Ց'ԱՒՍՏՐԻԱ

Վիէննա, 4 յունիս.

Աւստրիոյ Երեսփոխանական Ժողովոյն ընտրութիւնք կը շարունակին ։ Մինչեւ հիմա ծանուցեալ արդիւնքներն զգալապէս չեն փոփոխեր զանազան կուսակցութեանց վիճակը ։ Բայց հակահրէական ընտրելեաց ոմանց ընտրութիւնը բաւական տպաւորութիւն մը յառաջ բերաւ ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 24 Մայիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (պանքայի)	110 7/8
3 » » (վճարելի)	110 1/2
» Բարիզի » (պանքայի)	22 82 1/2
» » » (վճարելի)	22 90

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ
Օսմանեան Քօնսօլիտէ

		Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց.	(Միւզ. D. Սէրի)	18 25
Պորսային գոցուելէն վերջը	»	18 27
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	18 26 1/2
Բարձրագոյն գին	»	18 28
Նուազագոյն »	»	18 26 1/2
Կէս օրին	»	18 28
Փոխառութիւն 1858) » 1862)	A. Սէրի Գ. Կ. Ա. Ո.	33 20
» 1860) » 1863) » 1872)	B. » Դ. Կ. » »	19
» 1865) » 1869) » 1873)	C. » Գ. Կ. Օ. »	18 26

Ունիֆիէ Եգիպտական

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	72
Այս առտու բացուեցաւ Գ. Կ.	71 02 1/2
Կէս օրին	72 02 1/2

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ ժէնէրալ	Գ.	Կ.	Անգլ.	Լ.	3 14
Քրէտի ժէնէրալ	»	»	Օսմ.	»	7 05
Պանք տը Գոնս.	»	»	»	»	5 —
Սօս. Շանժ է վալէօր	»	»	»	»	3 30
Թրամուէյ	»	»	»	»	280
Ռումելիի երկաթուղի				Ֆր.	43 75
Օպլիկասիոն տը Բրիօրիթէ				»	—
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի				»	60

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 4 Յունիս, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	99 9/16
Օսմ. » Սէրի Դ. բացուեցաւ	16 5/16
» » » գոցուեցաւ	17 1/16
» » » Ա.	33 1/2
» » » Բ.	19 1/4
» » » Գ.	17 1/8
Օթօման 1871	67 1/4
Փոխառութիւն 1877	80
Պանք Օթօման	11 1/4
Ռուսական փոխառ. 1873	93 1/2
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիէ)	64 1/2
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	86 1/4
Տայրա Սանիէ	61 3/4
Ռոմանիայ (փոխառ. Բօչիլտ)	83 3/4
Հունգարական պարտաթուղթ 4 0/0	—
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	

Վիէննա, 4 Յունիս, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	— —
Ռումանեան երկաթուղի	— —

Բարիզ, 4 Յունիս, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0	109 95
» » 3 0/0	82
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ. բացուեցաւ	17 10
» » » գոցուեցաւ	17 10
» » Սէրի Բ.	18 50
» » Գ.	17

Օսմանեան երկաթուղի	43 25
» Բէժիի բաժնեթուղթք	—
Պանք Օթօման	560
Գրէտի Լիոնէ	540
» Ֆոնսիէ	1360
Բաժնետամս Լիոնի	1260
Սուէզի ջրանցք	2127
Ռուսական 5 % 1877ի	99 1/4
Իտալական Ռանթ	96 95
Եգիպտական միացեալ	326 25
Սպանիական (արտաքին)	59 7/8
Բրիօրիթէ Թիւրք	390
5% Հելլենական	340
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 20

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ
«ԱՐԵՒԵԼՔ» Ի

ՏՐԱՊԻԶՈՆ, մայիս 18

Անցեալ 12ին անցեալ կիւրակէ օր տեղի ունեցաւ 1885-86 շրջանի գաւառական Ընդհ. Ժողովոյ բացման նիստը։ Վիճակիս առաջնորդական տեղապահ Գեր. Տ. Իգնատիոս վարդապետ Շիշէճեան բացաւ նիստը նախագահական ճառով մը, որ անցեալ շրջանի մէջ մեր ազգային գործունէութեան բովանդակութիւնն էր. եթէ այդ պատկեր շատ մխիթարական չէր՝ գոնէ յուսահատական երեւոյթ մ'ալ չունէր ի շնորհս ազգ. ժողովոց գործունէութեան։

Ժողովոյ օրակարգին մէջ կային բաւական կարեւոր խնդիրներ որք էին.

1. Ընտրութիւն Դիւանի.

2. Ընտրութիւն Քաղաքական ժողովէն պակասեալ 3 անդամոց։

3. Ընտրութիւն կեդրոնական Երեսփոխանի գաւառիս.

4. Խնդիր շինութեան նորոգ կառուցանելի կալուածոց.

5. Խնդիր հանգանակութեան Ներսէս Վարժապետեան Ուսումնարանի ընկերութեան.

6. Խնդիր առաջնորդական ընտրութեան։

Առաջին երկու խնդիրք շուտով լուծուեցան առանց տեղի տալու վիճաբանութեան. իսկ երրորդ սյսինքն կեդրոնական երեսփոխանի ընտրութեան խնդիրը յետաձգուեցաւ առաջնորդի գալստեան։

Այս քանի տարի է որ Տրապիզոն երեսփոխան կը ղրկէ Ազգ. Ընդհ. Ժողովոյն, սակայն դժբաղդաբար ցարդ ոչ մէկը գործունեայ դեր մը կատարած է այդ ժողովոյ մէջ։ Ուստի այս անգամ Տրապիզոնցիք լաւագոյն համարեցան սպասել առաջնորդի գալստեան, որպէս զի անկէ տեղեկանալով յարմար և կարող երեսփոխան մ'ընտրեն։

Չորրորդ խնդրոյն գալով՝ Գաւ. Ընդհ. ժողովը արտօնութիւն տուաւ գաւառական վարչութեան ձեռնարկել առաջարկեալ շինութեանց, եթէ յաջողի 10 % տոկոսով ստակ փոխ առնուլ։

Հինգերորդ խնդրոյն լուծումն ալ յետաձգուեցաւ առաջնորդի գալստեան։

Հուսկ ուրեմն ժողովը առաջնորդական ընտրութեան ձեռնարկեց ի նկատ ունենալով Պատրիարքարանի 7 ընտրելիները, ինչպէս նաեւ անոնց մէջէն որոշուած եռանուն ընտրելեաց ցանկն զոր Գաւառական Խառն ժողովը բերած էր։

Այս միջոցին բաւական երկար և յուզեալ վիճաբանութիւն մը ծագեցաւ այն մասին թէ քաղաքէս բացակայ գտնուող բայց հրաւէր չընդունող երեսփոխանաց քուէներն պիտի ընդունուի՞ն թէ ոչ։ Անդամներէն ոմանք կ'ուզէին որ այդ քուէներն ընդունուին, քանի որ որ և է կերպով եկած էին, իսկ այլք կը պնդէին թէ քանի որ այդ երեսփոխանք շատ հեռուն կը գտնուին և հրաւէր ընդունած չըլլալով տեղեակ իսկ չէին ընտրելեաց ցանկին՝ օրինաւոր չէ ընդունիլ նոցա քուէներն։ Այս մասին օրէնքը բացորոշ չըլլալով հարկ եղաւ ներկայից քուէներովն որոշել թէ պէ՞տք է ընդունիլ թէ մերժել։

Երեսփոխանութեան մեծամասնութիւնը մերժելու կողմը գտնուեցաւ։

Ցետ այսորիկ քուէարկութիւն կատարուելով՝ երեսուն և չորս քուէներէ Տ. Գարեգին Ծ. Վ. Սրուանձտեանց ստացաւ 26 քուէ, և Տ. Մովսէս Ծ. Վ. Կէօմիւշճեան ստացաւ 8 քուէ, որով ըստ օրինի Տ. Գարեգին Վ. Սրուանձտեանց Առաջնորդ ընտրուած է Պոնտոսի վիճակին։ Կը շնորհաւորենք զՏ. Սրուանձտեանց իւր այս նոր ընտրութեան համար։

Սահմանադրութեան հաստատութենէն ի վեր առաջին անգամն է որ Տրապիզոնցիք սահմանադրապէս կ'ընտրեն իրենց առաջնորդ և ժողովականք ու ժողովուրդ յոյս մեծ ունին թէ չեն սխալած իրենց այս ընտրութեան մէջ։

Տրապիզոն ընդարձակ ասպարէզ մ'է Սրուանձտեանց Հօր գործունէութեան։ Աներկմիտ ենք մեք թէ Հայր Գարեգին ինչպէս վեց տարի յառաջ նոյնպէս այս անգամ բաղդատելով Տրապիզոնը Տրապիզոնի հետ իւր ջանից առարկայն պիտի ըլլայ բարձրացընել Տրապիզոնը կարելի և փափաքելի դիրքին։

Շնորհիւ Ս. Պատրիարք Հօր գործունէութեան, որ մեր գաւառին մէջ իսկ զգալի եղաւ, յուսամք թէ շուտով կը վաւերանայ այս ընտրութիւն և Գեր. Սրուանձտեանց կը փութայ գալ ի գլուխ իւր հօտին որ անձկանօք կ'սպասէ նորա գալստեան։

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷ
ՔԱՂՈՒԱԾ

ԵՐԻԶԱ

Մայիս 12. — Երիզայի մէջ Հայոց և Տաճկաց թաղերն բաժանեալ են։ Տաճկաց թաղերն բազմաթիւ են աղբիւրներն, իսկ Հայոց մէջ չափազանց քիչ։ Մանաւանդ նորաշէն թաղերու մէջ բնաւ չկայ և անհնարին կացութեան մէջ կը գտնուին այդ թաղերու բնակիչք։ Գրեթէ միշտ խնդիր մ'է աղբիւրի խնդիրն ընդ մէջ Կառավարութեան և Հայոց։ Շատ անգամներ յանձնաժողովներ իսկ կազմուած են, բայց ոչինչ արդիւնք մը ցոյց տալով լուծուած են։ Չորրորդ բանակի ընդհ. հրամանատար Բարձր. Նաֆըզ փաշա, այս անգամ կրկին երախտապարտ թողուց Հայերն երկու աղբիւր աւելցնելով խիստ կարօտ թաղերու մէջ իւր անձնական ծախիւք։

— Տեղւոյն Ռիւշտիէի տարեկան քննութիւնք սկսուած են տասն օրէ ի վեր և մեծ յառաջադիմութիւն ցոյց կուտան ուսանողք. Հրապարակային քննութիւնը պիտի կատարուի յառաջիկայ շաբաթ ի ներկայութեան մեծ պաշտօնատարաց և երեւելեաց։ Վսեմ. Նաֆըզ փաշա մասնաւոր հոգածութեամբ կը հսկէ սոյն վարժարանին վրայ և ընդ միշտ կը քաջալերէ։

— Թղթատարի մեկնման օրն կիւրակէ օրերու որոշուած ըլլալով գլխաւոր մուտեսարըֆլըգէն (ի Վան), բոլոր վաճառականք հեռագրով խնդրեցին որ շաբաթ օրերը ծրար և նամակ ընդունուին փոխանակ կիւրակէի, զի ոչ միայն կիւրակէ գործի օր պիտի դառնայ հոս, այլ նա եւ տեղական հանգամանքներն ալ չէին ներեր այս անօրէնութեան համակերպիլ։ Տեղւոյս Թղթատարութեան Միւտիւրն իւր անձնական փորձառութեամբ համոզուած լինելով սոյն ճշմարտութեան, պաշտօնապէս իսկ գիմեց գլխաւոր պաշտօնէութեան և յաջողեցաւ հրաման բերել տալ որ շաբաթ օրեր ընդունուին նամակ և ծրար, որով ո՛չ միայն գործոց նպաստած եղաւ այս կերպով, այլ նաեւ քրիստոնէից մի նուիրական օրն, որ հանգիստ ընել կը պահանջէ, գործի օր չեղաւ։ Այս առթիւ մեր խորին շնորհակալութիւնները կը յայտնենք տեղւոյս հեռագրատան եւ Թղթատարութեան Միւտիւրին որ իւր պարտաւորութիւններն անթերի կատարելով միշտ գոհացուցած է վաճառականաց դասն և չորրորդ բանակին ու կառավարութեան անդամները։

— Ազգային խնդրոց մէջ ոչինչ կայ նշանակութեան արժանի. գրած էինք արդէն Գաւառական Ժողովին ժողովրդական հանրագիր մը տրուած ըլլալն, որով կը խնդրէին Առաջնորդ Դիմաքսեան Սրբազանն հրաժարեալ հըրատարակել ամբաստանելով զայն իբր հակասահմանադրական, չահասէր, փառամոլ և չարունակ պաշտօնէն հեռու գտնուող առաջնորդ մը։ Գաւառական ժողովն երկու նստի մէջ այս խնդրով զբաղելէ յետոյ Մաղկազարդի օրն որոշած էր կանանց կիւրակէ նիստ ընել և պէտք եղածը վերջնական կերպով տընօրինել։ Քաղաքական ժողովոյ Անդամք, որ Դիմաքսեան Սրբազանի կուսակից են կ'ըսուի, ազդեցութիւն բանեցնելով Առաջնորդական փոխանորդ Հօր վրայ, մինչեւ այսօր Գաւառական Երեսփ. ժողովն ի նիստ հրաւիրել չեն թողուր, Երեսփ. ստուար մասն արդէն հրաժարեցնելու կողմն ըլլալնին քաջ գիտնալով։ Վերջին օրերս դարձեալ թէ՛ ժողովրդեան և թէ՛ Երեսփ. կողմէ բողոքներ կ'ըլլան փոխանորդ Հօր, որպէս զի իւր պարտքն ճանչնալով ժողով գումարէ. կը լսենք թէ փոխանորդ Հայրն համակերպեր է և յառաջիկայ շաբթու հրաւիրագիր պիտի ցրուէ։

ՎԻՔԹՈՐ ՀԻՒԿՕ

ՄԵԾ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԻՆ ՄԱՐՄԻՆՆ
Ի ՅԱՂԹԱԿԱՆ ԿԱՄԱՐ

Երէկի Թղթաբերով ստացուած փարիզեան թերթեր կը հասնին մինչեւ յունիս 1 (յուղարկաւորութեան օրը), ուստի և չեն կրցած նկարագրել յուղարկաւորութեան հանդէսն։ Հանդէսն երկուշաբթի տեղի կ'ունենայ և ոչ թէ կիւրակի, որպէս զի յուղարկաւորութեան մասնակցող գործաւորաց թիւը նուազ լինի. այս կերպիւ առաջքն առնուլ կ'ուզուի յեղափոխական ո՛ և է ցոյցի։

Փարիզի թերթերը լի են յուղարկաւորութեան նախընթաց պատրաստութեանց մանրամասնութիւններով, որոցմէ կարեւորագոյնները միայն կը ներկայացնենք մեր ընթերցողաց։

Յաղթական Կամարին տակ կառուցուելիք մեծ շիրմին, ուր ի տես պիտի դրուի Վիքթոր Հիւկոյի մարմինը, շինութիւնն յառաջ կը տարուի եռանդնոտ գործունէութեամբ։ Գործաւորք գիշերներն ալ կ'աշխատին ելեկտրական լուսով. խուռն ամբոխ մը ուրբաթ երեկոյ կը շրջապատէր յիշատակարանն, քննելով աշխատութիւններն որք արդէն շատ առաջ տարուած էին։ Այդ աճապարանօք կազմուած շինուածին, արդէն մասամբ ծածկուած սեւ շղարշներով, լուսոյն մէջ ողողուն, նսեմաստուեր յիշատակարանին ներքեւ, ահարկու տեսարան մը կ'ընծայէր։ Լուսաւորութեան կազի բոլոր կանթեղները շղարշներով քօղարկուած և դրօշակներով ծածկուած էին։ Ամեն դրօշակի վրայ հաստատուած է զինանշան մը որ ոսկեղէն տառերով կը կրէ Մեծ Բանաստեղծին հրաշակերտներէն միոյն անունը, Լէ-Միզերապլ, Լէ-Կոնթամբլասիօն, Էրնանի, ևլն։

Երեսփոխանական ժողովոյ Դիւանն որոշած է որ խմբովին երթայ յուղարկաւորութեան հանդիսին։ Երեսփոխանական ժողովոյ կառքերուն մէջ, առջեւէն և ետեւէն պիտի երթան հեծեալ զօրականք։ Երեսփոխանք առանձնաբար ներկայ պիտի գտնուին յուղարկաւորութեան։ Երեսփոխանական ժողովոյ պալատին վրայ պարզուած դրօշակը վար պիտի առնուի և անոր տեղ պիտի դրուի ծալլուած դրօշակ մը՝ սեւ շղարշով ծածկուած։

Ի Շանզ-Էլիզէ, Ծերակուտարանին պալատին բարձրութեամբ, պիտի զետեղուի Պ. Էքթոր Լըմէրի գեղեցիկ խմբանդրին, Ա... Այդ այլաբանական խմբանդրին, որ վեց մետր բարձրութիւն ունի և կը ներկայացնէ Հանճարն, յաղթական արմաւենիոյ ճիւղեր ի ձեռին, բարձրանալով և ճողոպրելով երկրային Սէֆերէն, որք կը ջանան բռնել զայն և կուլան յոտս նորա, պիտի հանգչի մեծաչուք պատուանդանի մը վրայ, զարդարեալ դափնիներու պսակով մը, սա արձանագրութեամբ. «Առ Վիքթոր Հիւկօ»։ Այդ խմբանդրին միայն մէկ դէմքը, Ֆրանսա, սգոյ քօղով մը պիտի ծածկուի։

Սէնի քաղաքապետն հրաման տըւած է որ Սէնի քաղաքապետութեան և զանազան վարչութեանց ամեն պաշտօնեայք, եթէ ուզեն, ազատ լինին ներկայ գտնուիլ յուղարկաւորութեան։

Նմանապէս արձակուրդ է երկուշաբթի օր լիկէանաց համար։ Աշակերտաց տրուած պատիժք պիտի վերցուին։ Պորսան նոյնպէս գոց պիտի մնայ։

Պաշտօնական մարմինք եւ պատգամաւորութիւնք հրաւիրեալ են յունիս 1ին առաւօտեան ժամ երկուքն ու կէսէն առաջ երթալ ի Յաղթական Կամարն։ Այդ ժամէն յետոյ, այլ եւս չպիտի ընդունուին շրջափակին մէջ։ Խնդրուած է բոլոր պատգամաւորութիւններէն որ կանխաւ հաւաքուին եւ խմբովին երթան հանդիսավայրն, ուր հիւրամեծարք ցոյց պիտի տան այն տեղերն որք վերապահուած են իրենց։ Այդ վայրկեանէն սկսեալ անցուդարձը բոլորովին արգիլեալ է։

Յուղարկաւորութեան հանդիսին տոմսախօսաց վրայ պէտք է յաւելուլ նաեւ Պ. Ժուրտ որ պիտի խօսի յանուն մամլոյ։

Ֆրանսական բոլոր ուսումնարանական օթեւանկներն, ուրբաթ օր հաւաքուելով մեծ Արեւելքի նախաձեռնութեան ներքեւ, որոշեր են որ բոլոր ազատ որմնադիրք խմբովին ներկայ գտնուին յուղարկաւորութեան։ Որմնադիրք չպիտի կրեն իրենց շղթայներն, այլ ձեռքերնին պիտի բռնեն ակակիայի ճիւղեր։

Փարիզի բոլոր ուսուցիչք եւ ուսուցչուհիք իրենց մէջ հանգանակութիւն մ'ընելով 2000 ֆրանք հաւաքած են, որոց 1000ը Վիքթոր Հիւկոյի արձանի մասնախմբին եւ մնացեալը յուղարկաւորութեան պիտի նուիրուի։

Գաւառական ամեն քաղաքներէն պսակներ եւ պատգամաւորութիւնք կը հասնին։ Օտար երկիրներէ նամակներ կը տեղան։ Բոլոնացիք ալ կը մասնակցին Ֆրանսայի սուգին։ Կրաքովիոյ եւ Լէօփոլի (Կալիցիա) ուսանողք պըսակներ կը ղրկեն։

Պ. Թիւլօ Մասսարինի, Ներկայացուցիչ Իտալացի Հեղինակաց Ընկերութեան եւ Իտալական մանկավարժութեան Ընկերութեան, Վիքթոր Հիւկոյի դագաղին վրայ պիտի խօսի յանուն Իտալիոյ։

* * *

Շաբաթ օր, յորում Հիւկոյի մարմինն ապարանէն ի Յաղթական Կամար փոխադրուեցաւ, պսակները, խորհըրդանշանները, պատգամաւորք, եւ ոչ իսկ վայրկեան մը դադրեցան հասնելէ Վիքթոր Հիւկոյի տունը։ Կը հասնէին Փարիզի ամեն թաղերէն, Ֆրանսայի ամեն գաւառներէն, աշխարհիս ամեն երկիրներէն։ Անթառամ ծաղկանց պըսակն, նուիրեալ 16րդ շրջանակէն ուր կը բնակէր Մեծ Բանաստեղծը, ամենուն մէջ յինքն կը ձգէր ակնարկները իւր մեծութեամբ. չորս մեթր տրամագիծ ունի եւ հարկ եղաւ ճախարակ գործածել սայլակի մը վրայ դնելու համար զայն։

Վիքթոր Հիւկոյի դագաղադրութիւնը տեղի ունեցաւ երեկոյին, ժամ տասնուկէսին։ Մարմնոյն հետ, դագաղին մէջ դրին Հիւկոյի զաւակաց և թոռանց լուսանկարները, Վիլքիէի վարդերու փունջ մը, Օկիւսթ Վաքըրիի մէկ պղնձեայ կենդանագիրը, Վիքթոր Հիւկոյի երկու պղնձեայ կենդանագրեր։ Դագաղը կրկին է, մին կապարէ, միւսը կաղնեփայտէ։

Գիշերն ոչ՛ջոյն, հետաքրքիրք ցուցած էին Վիքթոր Հիւկօ ծառուղին և այն ճամբան ուսկից պիտի անցնէր մարմինը։ Շատեր կը մրափէին, սալայատակին վրայ փռուած։ Բաց մնացած քանի մը զըօսարանք բազմութեամբ լեցուած էին։ Առաւօտեան ժամ հինգուկէսին դագաղակիր կառքն հասաւ, իսկոյն ծածկեցին զայն ծաղիկներով։ Վիճաբանութիւն մը ծագեցաւ անդ գտնուող երիտասարդաց մէջ. անոնցմէ ոմանք չէին ուզեր որ կառք գործածուի և կը խնդրէին իրենց ուսոց վրայ տանիլ դագաղը մինչեւ Յաղթական Կամար։ Վերջապէս, ժամ վեցին, եկան իմացնել թէ Յաղթական Կամարի շիրիմն աւարտած էր։ Մեռելական հանդիսին պաշտօնեայք դագաղը կ'իջեցնեն մեռելոյն սենեակէն և կառքին վրայ կը դնեն, որ ճանբայ կ'ելնէ բազմութեան մէջէն եւ որ երթալով կ'աճի քանի որ կը մօտենան Յաղթական Կամարին։

—Գլխարկնիդ վա՛ր առէք, կը պոռան յիշատակարանին մօտենալու պահուն։

Ես այդ աստն հազար բաց ու լուրն գլուխներուն առջեւ է որ դագաղը կը դրուի շիրմին վրայ։ Սեւ թաւշէ ծածկոյթ մը, արծաթեայ թելերով զարդարուն, վրան կը դրուի, և պսակներ ու ծաղիկներ կը դիզուին ստորոտը։ Շիրիմն հաստատուած է կրկին պատուանդաններու վրայ և առաջակողմէն զարդարուած է արմաւենեաց ճիւղերով պատած պսակով մը և հանրապետութեան կնիքը կրող շքադրամով մը՝ «Ազատութիւն, Հաւասարութիւն, Եղբայրութիւն» նշանաբանով։ Շղարշներով ծածկեալ դրօշակներն, Յաղթական Կամարին բոլորտիքը շրջանակաձեւ զետեղուած ջահերը, Բանաստեղծին գործոց անունները կրող զինանշանները, մեծ արձանագրութիւններն՝ Յաղթական կամարին չորս կողմը պատած, ձիաւոր և հետեւոտն պահապանները՝ դագաղին մօտ կեցած, և փխտացող ու սեղմուած ամբոխն որ շուրջանակի կը պտըտի, այս ամենն ահեղ կ'ընծայեն տեսարանը։

Թան, այս տեղեկութիւններն հաղորդելէ յետոյ, կը յաւելու հետեւեալ տողերը.

«Վիքթոր Հիւկօ իրեն արժանի սենեակ մը պիտի ունենայ անդ. Վերջնապէս գերեզմանի խաղաղութեան մէջ մտնելէ առաջ իւր վերջին օրերը պիտի անցընէ այն մեծ փառքերուն մէջտեղ զորս երգեց։ Այն կամարին ներքեւ որ կը պատսպարէ զինք, կը փայլին անուններն այն յաղթութեանց որք այնքան յաճախ որոտած են իւր ոտանաւորներուն մէջ, Ճէմմափս, Մարէնկօ, Ցուրիխ, Հօհէնլինտէն, Աուսթէրլից, Եյլօ։ Եւ 386 զօրավարներն, որոց անունը կ'ընկերանայ 126 յաղթանակաց, այս գիշեր մեռելական հսկման միջոցին, նշանաւոր աբանց պար մը պիտի կազմեն իւր շուրջ որպէս ոչ մէկ գիւցազն երազած է։

«Ամենքն ալ հոն են, Հանրապետութեան զօրավարներն որոց համար բսած է.

Ցեղափոխութիւնը կը գոռար անոնց. Կամաւո՛րք,
Մեռէ՛ք փրկելու համար ամեն ազգերն, ձեր եղբարքը։
Գոհ, կ'ըսէին այո՛։
—Յառա՛ջ, ծեր զօրականներս, անմօրուս զօրավարներս։
Եւ կը տեսնէին քալերն այդ չքեղ անօթևականներուն
Շլացեալ աշխարհի վրայ։

«Եւ կայսրութեան զօրավարներն որոց վերաբերած է իւր հայրն, մառացուած Յաղթական Կամարին վրայ.

... Վերջին պատերազմին այս վերջին զօրականք
Մեծ եղան. յաղթած էին համայն աշխարհի,
Վտարած քսան թագաւորներ, անցած Ալպեանցմէ և Հռենոսէն
Եւ իրենց հոգին կ'երգէր պղնձեայ փողերուն մէջէն։

«Ի՞նչ գումարում այդ մեծ մեռելոյն շուրջ, այս գիշեր։ Եւ այսօր, օրն ողջոյն, ի՛նչ բազմութիւն անոր դագաղին շուրջ։ Առաւօտուն կանուխ, Փարիզ սկսաւ եռնել դէպ Յաղթական Կամարն, երթալով վերջին մեծարանքը տալ իւր բանաստեղծին։ Ծառուղիներն անդ կը տանին խուռն բազմութիւն, և այս շարժում չպիտի դադրի մինչեւ երեկոյ։»

* * *

Երկուշաբթի առուր Թան վերջին ժամուն կը հրատարակէ հետեւեալ տեղեկութիւնները.

Ժամ երկուքին, Յաղթական Կամարի հրապարակը լեցուած է անհուն բազմութեամբ, որ հետզհետէ կ'աւելնայ ծառուղիներէն գունդագունդ եկող անձերով։

Ամբոխն, ոստիկաններէն զսպուած, կը մտնէ Հօշ ծառուղին, կ'անցնի շիրմին առջեւէն եւ կը մեկնի Պոլոնեի Անտառին ծառուղիէն։

Շիրմին առջեւ, լռութիւնը խորին է։ Հրապարակը կը պահէ իւր տօնական երեւոյթը, բազմութեան մէջ ամեն կողմ կ'անցնին կը դառնան Վիքթոր Հիւկոյի լուսանկարներ եւ յիշատակներ ծախող մարդիկ։

Ամեն կողմ կը տեսնուին հեծեալ և հետեւոտն զօրականք։

Շանզ-Էլիզէի պողոտային մէջ, կանթեղք շղարշով քօղարկեալ են։

Քոնքորտ հրապարակի արձաններն որք կը ներկայացնեն Ֆրանսայի քաղաքները, նմանապէս ծածկուած են սգոյ երկար քօղերով։

ԱԶԴ
ԱՌ ԳԱՒԱՌԱՑԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՍ

Յառաջիկայ ՅՈՒԼԻՍ 1ԻՆ պիտի դադրի այն ամեն բաժանորդաց թերթերու առաքումն, որոց բաժանորդագին տակաւին չէ հասած Արեւելքի վարչութեան։

Գործակալութիւնք գտնուած տեղեր պէտք է Արեւելքի գործակալաց ժամանակին յանձնուին բաժանորդագինք, որպէս զի ըստ սոյն ազդարարութեան անընդհատ շարունակուի թերթերու առաքումն։

ՎԱՑՐԿԵՆԵԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՑՑԵՏՈՄՍԵՐՈՒ

Կը պատրաստուի աղնիւ քարտերու վրայ ամեն լեզուաւ գեղեցիկ գրերով, 100 հատը 10 ղուրուշ։

Դիմել առ Գարեգին Էֆ. Պաղտասարեան, Զաքմաքճըլար, Ցակոբեան խան թիւ 13։

ԻԼԱՆ
ՊԱՉԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Զապթիյանէ մախսուս էվրօրաքեաբի իւչ խալըրղը վէ այպըլըրղը քեաղըր նէվ իճաստ տիւյմէ, առէտ սէքսան պին, պէհէր առէթի օթուզպէշ բարա.

Քեաղըր այ եըլըրղը մատանբօլ առէթ եւիզ տօգսան եէտի պին, պէհէր ղրօսաը օն պուչուք ղրուշ.

Քեաղըր տիւզ մատանբօլ առէտ իքի եւիզ իքի պին տօգուզ եւիզ, պէհէր ղրօսաը օն պուչուգ ղրուշ.

Թօփ ալամէթլի քեաղըր մատանբօլ առէտ իքի եւիզ օն պիր պին, պէհէր ղրօսաը օն պուչուք ղրուշ.

Նումէրօլը քեաղըր մատանբօլ առէտ եէտի եւիզ եէթմիշ պին, պէհէր ղրօսաը օն պուչուք ղրուշ.

Այ եըլըրղը սաղիր մատանբօլ առէտ տօքսան եէտի պին, պէհէր ղըրօսաը ալթը պուչուք ղրուշ.

Սաղիր տիւզ մատանբօլ առէտ եիկիրմի եէտի պին, պէհէր ղրօսաը տէօրթ, պէշ ղրուշ.

Տէօրմէտէն մամուլ իւչ խալըրղը վէ այ եըլըրղը քեաղըր եըլըրղը քեաղըր տիւյմէ առէտ իքի պին պէյաղ իքի պին սարը, պէհէր առէթի բարա օթուզ.

Թօր ալամէթլի սաղիր մատանբօլ առէտ իւչ պին, պէհէր ղրօսաը ալթը, պէշ ղրուշ.

Մաւէն թօքա առէտ օթուզ պէշ պին, պէհէր առէթի իւչ բարա.

Թէնէքէ բուլ առէտ սէքիզ եւիզ եէթմիշ պիր պին պէհէր պին, առէթի տօքուզ, պէշ ղրուշ.

Քեաղըր սարը Թէլ գօրճա չիֆթ էլլի պիր պին տէօրթ եւիզ էլլի, պէհէր պին չիֆթի ղրուշ ալթմըշ.

Սաղիր Թէլ գօրճա չիֆթ եւիզ տօքսան ալթը պին իւչ եւիզ, պէհէր պին չիֆթի ալթը, պէշ ղրուշ.

Սըրմա գանավչիա արչունը ճէտիտ օն պէշ պին պէհէր արչունը ճէտիտի իքի ղրուշ օն բարա.

Նէֆէրաթէ մախսուս գօղալը հաբիր բիւսկիւլ. առէտ եւիզ էլլի պին պէհէր առէտի պիր ղրուշ իքի բարա.

Նիզամիէ էլպիսէ անպարը իչուն չուրուլթը մուզայէտէ վէ իլթիխապ օլունան նիւմունէլէրինէ թէվֆիգան միւպայեա օլընմագ իւզրէ միւնագասայէ գօնըլան պալատէ մուրագգամ օն պէշ գալէմ տիւյմէ վէ սաիրէ ֆիաթի մուրագգամալէրիյէ թալիպլէրի էօհէէսինոէ օլուպ մայիսի րումինին եիկիրմի եէտինճի չէհարշէնպիհ կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասայէ պիլ իճրա մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վէրիլէճէքինտէն իլթիմաս էյլէմէք իսթէյէնլէրին ալթըմըշ եէտի զ-լ Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ թիճարէթինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

23 մայիս 1301,

1—3

ԻԼԱՆ
ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՑԻ ՇԱՀԱՆԷ

Երզադ անպարը խտրէճի իչուն ալընաճագ ինկիլիզ բիրինճինին միւնագասաաընա մայիսի րումինին եիրմի տօգուզունճու չարշէնպիհ կիւնիւ պաչլանաճաղընտան, թալիպ օլան թիւճճարըն եէվմի մէզքիւրտէ խազինէի խասսայի շահանէյէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

23 մայիս 1301

1—3

ԷՎՂԱՖԸ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆ

Էվղաֆը Հիւմայուն վարիտաթը ումումիյէ խտրէճի մանկիւլաթ չիւպէօինտէ պէհէր կիւն միւզայէտէլէրի իճրա օլունմագտա օլան աթիւլզիքր մանկիւլաթըն մուայէէն օլան 4 հաֆթա միւտտէթ իլանընտան 2ինճի հաֆթասը օլան իչպու 1301 սէնէսի մայըսընըն 20ինճի կիւնիւնտէն իթիպարէն մանը մէզքիւրըն 27ինճի բազար էրթէսի կիւնիւնէ գատար թալիպ օլանլարըն գըյմէթը մուխամմինէսինին էօչրինէ միւսավի թէէմին աքչէսիյլէ պէրապէր խտրէի մէզքիւրէյէ միւրաճաաթ իթմէլէրի լըզըմ կէլիպ պէտէլը մուաճճէլէյէ մանսուպէն սուրէթ վէ սէրիհ գապուլ օլունմայաճաղը 2ինճի տէֆա օլարագ իլան օլունուր։

· 23 · 5000 · (1)— Գալաթատա Շէհիտ Մէհէմմէտ բաշա մահալլէսինտէ Գալաֆաթ եէրի մէյտանը ճատտէսինտէ թէբրիկէն 45 մէթրօ արսատէ չէհրի 60 ղրշ. քիրալը քեարկիր 1 պապ մաղազանըն նըսֆ հիսսէսի։

· · · 6 · 22240 · — Ֆաթիհ գուրպինտէ Չըրչըրտա Հաճի Հասան մահալլէսինտէ Թէբքէ ճատտէսինտէ պէրմուճիպը խարիթա 4374 մէթրօ արսատէ 2 գույու վէ 1 խաբապ համամ մահալի վէ 2 վէ 1 մասուրամը լէգիզի միւշթէմիլ 1 պապ գոնագ արսասընըն 9 հիսսէտէն 4 հիսսէսի։

· 14 · 45000 · — Գալաթատա Շէհիտ Մէհէմմէտ բաշա մահալլէսինտէ Գալաֆաթ մէյտանը ճատտէսինտէ Թէբրիկէն 144 մէթրօ վէ 40 սանթիմ արսատէ 1 պապ օտայը միւշթէմիլ վէ չէհրի 600 ղրշ. քիրայա միւհթէմիլ քեարկիր մուգատտէմա պէրպէր վէ էլէեվմ 1 պապ թիմուրճը մաղազասը կէտիկինին 32 սէհիմ իթիպարը իլէ 14 սէհիմի մանկիւլէտէն վէ տիկէր 2 սէհիմի տախի հիսսէտարը թարաֆընտան ֆիրուխթ օլունաճաղընտան պու հալտէ մաղազայի մէզքիւրըն տէրունինտէ միւսթաքար պէրպէր կէտիկինին նըսֆ հիսսէսի։

· · · 299 · 297 · 83333 · — Պէյօղլունտա Թօմթօմ մահալլէսինտէ ճատտէի քեապիրտէ Թէբրիկէն 152 մէթրօ արսատէ ֆէվգինտէ 1 օտա վէ 1 սալօնը միւշթէմիլ վէ սէնէվի 18000 ղրշ. քիրալը Թրօգատէրօ տիյաթրօսունըն 1 պապ նիմքեարկիր կազինօնըն սիւլիւս հիսսէսի։

· 67 · 3333 · —Գալաթատա Ճամիի ճէտիտ մահալլէսինտէ Բէնչէնպիհ բազարը ճատտէսինտէ Թէբրիկէն 6 մէթրօ 8 սանթիմ արսատէ 1 օտայը միւշթէմիլ քեարկիր վէ չէհրի 100 ղրշ. քիրալը 1 պապ աչըք տիւքքեանընըն սիւլիւս հիսսէսի։

· 6 · 3000 · —Իւսկիւտարտա Տէպպաղլար մահալլէսինտէ Մէյտանճըգ սօգաղընտա Թէբրիկէն 45 մէթրօ արսատէ 1 օտա վէ 1 սուֆա վէ 1 գույու վէ 64 մէթրօ պաղչէյի միւշթէմիլ ախշապ պիր պապ մէնզիլ։

· 13 · 1000 · —Չարշուի քեապիրտէ Պիթ Բազարը ճատտէսինտէ Թէբրիկէն 10 մէթրօ արսատէ չէհրի 20 ղրշ. քիրալը միւլք մա կէտիք 1 պապ չատըրճը տիւքքեանընըն նըսֆ հիսսէսի։

· 503 · 2500 · —Հաթապ գաբուսընտա Սարը-Թիմուր մահալլէսինտէ Գաբանը տագիգ ճատտէսինտէ Թէբրիկէն 45 մէթրօ արսատէ ֆէվգինտէ 1 օտայը միւշթէմիլ չէհրի 150 ղրշ. քիրալը քեարկիր 1 պապ պագգալ տիւքքեանընըն կէտիկիյլէ Չէօհրէ գալըի զէմին վագֆընտան մուայյէն մահալլին 120 սէհիմտէն 10 սէհիմի վէ միւլքիյէնին սիւլիւս հիսսէսի։

· 21 · 1000 · —Չարշուի քեապիրտէ Քէպէճի խանը տէրունինտէ իչ խանտա իւսթ գաթտա Թէբրիկէն 15 մէթրօ արսատէ մէսատտ չէհրի 20 ղրշ. քիրալը քեարկիր պիր պապ օտանըն 9 հիսսէտէն 3 հիսսէսի։

· 58 · 834 · — Չարշուի քեապիրտէ Քէպէճի խանը տէրունինտէ իչ խանտա Թէբրիկէն 15 մէթրօ արսատէ մէսատտ 1 պապ քեարկիր օտանըն 9 հիսսէտէն 3 հիսսէսի։

· 45 · 2331 · — Թավուգ բազարընտա Հաճի Հասան աղա մահալլէսինտէ Չիլինկիրլէր ճատտէսինտէ Թէբրիկէն 22 մէթրօ արսատէ չէհրի 40 ղրշ. քիրալը քեարկիր պիր պապ չիլինկիր տիւքքեանընըն միւլք մա կէտիք 9 հիսսէտէն 3 հիսսէսի։

· 43 · 2331 · — Թավուգ բազարընտա Հաճի Հասան աղա մահալլէսինտէ Չիլինկիրլէր ճատտէսինտէ Թէբրիկէն 22 մէթրօ արսատէ չէհրի 40 ղրշ. քիրալը քեարկիր 1 պապ տէօզմէճի միւլք մա կէտիք տիւքքեանընըն 9 հիսսէտէն 3 հիսսէսի։

· 46 · 666 · —Չարշուի քեապիրտէ Քէպէճի խանընտա իւսթ գաթտա Թէբրիկէն 15 մէթրօ արսատէ մէսատտ պիր պապ քեարկիր օտանըն 9 հիսսէտէն 1 հիսսէսի։

57 · 666 · —Չարշուի քեապիրտէ Քէպէճի խանընտա իչ խանտա իւսթ գաթտա Թէբրիկէն 15 մէթրօ արսատէ մէսատտ 1 պապ քեարկիր օտանըն 9 հիսսէտէն պիր հիսսէսի։

· 18 · 10000 · — Պաշը Ալիտէ Նալը Մէսճիտ մահալլէսինտէ Ծըղալ օղլու ճատտէսինտէ Թէբրիկէն 228 մէթրօ 1 գըթա մէնզիլ արսասը։

(1) Ձիւմլէլէրի պաշլարընտաքի հիզատա պուլունան բագգամլար՝ մանկիւլաթըն նիւմէրօլարընը, իքինճի հիզատաքիլէր՝ գըյմէթը մուխամմինէլէրի, վէ իւչիւնճիւ հիզատաքիլէր՝ պէտէլը միւզայէտէլէրինի պիլտիրմէքտէ տիրլէր։

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐԵԱԼ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ
307 միլիոն ֆրանք

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ

Ապահովագրեալք միայն տէր են երաշխաւորեալ գրամագլխոյն և ընկերութեան ռոլոր շահերու

Թուրքիոյ համար
ՏՆՕՐԷՆ
Ա. Հ. ՍԻՒԵՑՖ
ԳՐԱՍԷՆԵԱԿ ԿԱԼԱԹԱ, ՀԱԼԱՃԵԱՆ ԽԱՆ

ԻԼԱՆ
ԷՎԳԱՖԸ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆ

Էֆգաֆը հիւմայուն խազինէսինտէն մազպութ ճէննէթմէքեան Ապտի: Լ Մէֆիտ խանը Ղազի Թապէտիրրուլլան հազրէթլէրինին էվգաֆը ճէլիլէլէրի միւս. Թազալլամթընտան գազալի էրպաա տախիլինտէ Թէրգօս գազասընա թապի ճէպէլի Քիւրտ տազը վէ Սթրանճա մէրա վէ օրմանլարընտան մէրամթըն պէտելի աշար վէ րիւսիւմաթը սաիրէսի թէամիւլիւ գաւիմի վէչհիլէ իսթիֆա իթմէք վէ օրմանլարտան ֆէնն մէճմուրինին թային վէ իրայէ իտէճէյի ազաճլար գաթ օլունուպ պունտան պաշգա ազաճ գաթ իտիլմէմէք վէ խուսուսուլա ֆաթիհ զէմանընտան գալմա ազաճլար գաթ օլունմամագ շարթըյլա վէ չէրայիթի մալիւմէի սաիրէ իլէ պիր սէնէլիկի ճանիպի խազինէյի էվգաֆը հիւմայունտան իհալէ վէ իլթիզամ գըլընաճագընտա պունլարըն իլթիզամընա թալիպ օլանլարըն իշպու չէհրի մայիսին նիհայէթինէ գատար թալիպ օլանլարըն վէ գայտիրիւն օթուզունճու կիւնիւնէ տէկին Շէհիր էմանէթինտէ գօմիսիօն էվգաֆ մուհասէպէճիլիկի իլէ էվգաֆը հիւմայուն վարիտաթը մուհասէպէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր ։
18 Շապան 1302

2—3

ԼՈՑԹԸՆ ԵՒ ՁԻՄՆԷԼ
ՄԹԵՐԱՆՈՑ
ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵԱՑ
ՔԻՒՐՔՃԻ ԳԱԲՈՒՍԸ, ՂԱԼԱԹԻԱ

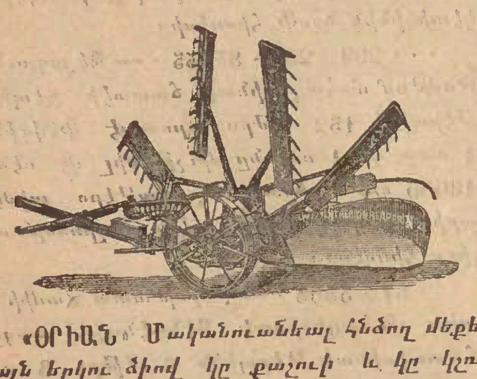

«ՕՐԻԱՆ» Մականուանեալ հնձող մեքենան երկու ձիով կը քաշուի և կը հնձէ 300 օխա ։

ԳԻՆ՝ 35 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ Է

Մեքենային կատարելագործութիւնը երաշխաւորեալ է ։ Գնողըն երբ գոհ չլինի, կրնայ ետ առնուլ իւր ստակն ։
502

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ
ՓԱՐԻԶԻ

«ՊՈՒԿԻ կազային, երկաթախառն, կազդուրիչ հանքաջուրերն են միակ ամենագդու դարման ընդդէմ ստամոքսի և աղեաց հիւանդութեանց ։ Կը ներգործեն՝ կանոնաւորելով այն մեծ պաշտօնները որք Մարսողութեան գլխաւոր գործողութիւնը կը կազմեն ։
Բրօֆ. ԹՐՈՒՍՕ»

POUGUES

ՊՈՒԿԻ կալաքարային, երկաթախառն, կազդուրիչ և ախորժաբեր Ջուրերն իրենց մասնաւոր բաղադրութեան կը պարտին իրենց յաջողութիւնն եւ առանձնաշնորհեալ ջրոց մէջ դասակարգութիւնը ։ Այս Ջուրերն, չափ հաւասար, կը պարունակեն իբր ծծմբական աղ մի լիտրի համար ։ Այդ աղերուն մէջ ամենէն առատներն են ածխաթթու աղ կիր և ածխաթթու աղ մանեզիա, որով ամբողջովին կը տարբերին Ֆրանսայի միւս կալաքարային աղբիւրներէն՝ որք մասնաւորապէս սոտայի և բորակի ածխատթաներ կը պարունակեն ։

Այդ հանքաջուրեր կը ներգործեն մանաւանդ ստամոքսէն աղիքը տանող փողին վրայ՝ զոր թեթեւ մը գրգռեն, չէզոքացընելով միանգամայն թթուն որ կրնայ զատել հիւթն, եւ միզական ու ծննդական գործարանաց վրայ, որոց տկարացեալ ոյժերը կը վերանորոգեն ։

Անոնց գործածութեամբ, ստամոքսին գործողութիւնը կը վերծանի այն ամեն կարերէ որք կարգելուին զինքն թէ՛ ստամոքսին և թէ՛ աղեաց մէջ ։

Այս առաջին արդիւնքը բնականաբար յառաջ կը բերէ գործարանաց հաղորդակցութիւնը, որովհետեւ կենաց ոյժերն համեմատական են մարսողական գործարանաց մէջ կատարուող վերանորոգիչ աշխատութեան ։ Ասկէ կը հետեւի թէ ընդհանական ջերմերէ յառաջ եկած տկարութիւնք և արեան նուազութիւնք հիմնովին կը բուժին ՊՈՒԿԻ հանքաջուրերով, մանաւանդ որ անոնց բուժիչ գործողութիւնն նոր տարր մը կ'առնու ածխաթթու աղ երկաթէն, զոր առատապէս կը պարունակեն ։

ՊՈՒԿԻ հանքաջուրերը կը ծախուին, ՃԻՕՎԱՆԻ ԱԼԻԲՐԱՆՏԻ ԸՆԿ. գործակալութիւնը, Դեղարան Տէլլա-Սուտտա, Բերա, Մեծ փողոց ։
510 ՊՈԼԻՍ

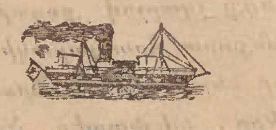

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվերբուլէ և Մէնչեսթերէ վերջ ճամբու ճամբորդաբար

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոննոյ
Քանտրուս	4200	Օսայրիս	3000
Ֆէրոս	4000	Նէբթիս	3000
Օսմանլի	4000	Բէրա	3000
Սէսօստրիս	3250	Ատլանտիք	1700
Թիպս	3250	Լօգիւս	800
Մէմֆիս	3250	Օլինտա	800
Մարիօթիս	3250	Սէսիլ	700

Օսայրիս շոգենաւը, նաւապետ Բօյլ, ամսոյս 3ին Լիվրբուլէն սատ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով ։

Ատլանտիք շոգենաւը, նաւապետ Լօքհէդ, Սամսոնէն վերադարձաւ և իմսոյ պիտի ուղեւորի Լիվրբուլ ։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.
Մէյտանճըգ փողոց, Պոլիս
Տնօրէնութիւն, Լիվրբուլ
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
515 31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվրբուլ

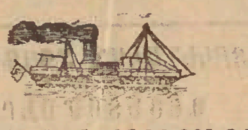

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԻ ԵՒ ԸՆԿ.
Մարսէյլէն և Բօրտոյէ վերջ կանոնաւորապէս ճամբորդութիւն

ՍԻՆՈՐԻ շոգենաւը, Յունիս 3ին պիտի մեկնի Մարսիլիայէն, 10ին Պոլսէն պիտի մեկնի և Սամսոն, Տրապիզոն հանդիպելով Պաթում պիտի երթայ ։

Լա ՄՈՒՇԷԷ շոգենաւը, Յունիս 2ին մայրաքաղաքէս կը մեկնի Մարսիլիա երթալու համար ։

Ուղեւորք և ապրանք ուղեւորութեան

Նաւողներ, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈԹԷ ԲԸՊՈՒԼ
516 Մահմուտ փողոց, Թիւ 141

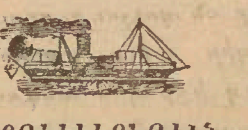

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
Ընդ մէջ Անվերս, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի
ԹՕՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լէբանդօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4.300
Արկօ	1,300	Մարտին	2,500
Պաստանօ	3,500	Միլօ	2,000
Պորտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէյլօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գայիբօ	2,500	Օտրանդօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օդդօ	2,000
Գադօ	2,000	Բասիֆիք	1,200
Գօմօ	2,700	Բալէրմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բասդեր	1,700
Տօմինօ	1,800	Քիդօ	2,800
Էրագօ	2,600	Րիալթօ	4,400
Տրադօ	2,600	Րինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Րօլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Րօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Րօմէօ	3.500
Կալիլէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կիդանօ	2,200	Սաբֆօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրօանօ	2,200	Սօրէնդօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկէր	1,300
Հիւմպէրդ	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճիաօ	2,300	Քանդօ	3,600
Քելլօ	2,000	Եէտտօ	3,600
Քօճիօ	2,200	Զէպրա	1,000
Լէօ	2,000	Զէրօ	140

Պօրթինօ շոգենաւը, նաւապետ Սդէնտիճ, ամսոյս 26ին Հըլէն մեկնած է, Զմիւռնիա հանդիպելով Պոլիս գալու և անկից Օտէսա երթալու համար ։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւնք կընծայուին ։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ
Գործակալ
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան Ղալաթիա
514

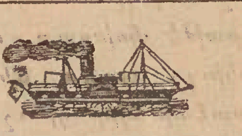

ԲԱԲԱՅԱՆԻ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվերբուլէ, Մէնչեսթրէ և Օտեսայի վերջ կանոնաւորապէս ճամբու

ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պլէք
Արարատ	2,500	Ռոճըրս
Արքատիա	2,500	Քրուիքշանք
Լաքոնիա	2,500	Ռոբիքս
Մասէտոնիա	3,500	Մարշ
Բուլկիա	2,800	Ֆօթըրկիլ

Բլէնիէր շոգենաւը ամսոյս 30ին Լիվրբուլէն սատ կ'սպասուի ։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար ։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց ։
Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
513 Գործակալք

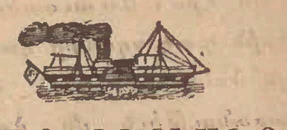

ՖՐԷՏ ԼԷՅԼԱՆՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Որք կանոնաւորապէս կը ճամբէն Լիվերբուլէ և Արեւելեան վերջ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճէրիան	2500	Ֆավոնեան	3700
Ալզասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անտալուզեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթէնեան	2500	Իպէրիան	5500
Արապիան	3700	Իլիրիան	5500
Պավարիան	6000	Իսդրիան	5500
Պուլկարիան	6000	Լէսպիան	2200
Քասթիլեան	800	Լիկուրեան	2500
Սայրէնեան	2000	Լիպոյն	800
Տուրոյ	700	Օբորթոյ	700
Էճիբշըն	3700	Բէրսիան	3800
Ֆապիան	3700	Վալէնսիան	6800
Ֆալէրնիան	3700	Վիրճինեան	6800

ԱՐԵՆԵԱՆ շոգենաւը նաւապետ Ուիզարտ ամսոյս 15ին Լիվրբուլէն սատ հասաւ ընդհանուր վաճառքով ։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի ։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Նէնի Միլլէթ խան, Ղալաթիա.

Նաւատեարք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվրբուլ

Գործակալութիւնք
Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն ։
Ճիպրալթար, Պ. Պ. Քարվըր Եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վահման և ընկ.
Մալթա, Ա. Քամիլէրի ։
Շիրա, Ա. Մ. Մավրօկօրտադոյ ։
Զմիւռնիա, Պ. Ուիդօլ և ընկ.
512

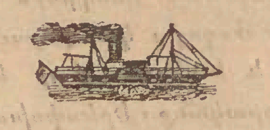

ՔԻՒՆԱՐՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք ամեն տասն օրէ մէկ կը ճամբեն Լիվերբուլէ և Մէնչեսթրէ վերջ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրանիա	7,000	Մալթա	3,000
Ադրիա	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ալեբբօ	3,000	Նանթ	2,500
Պոդնիա	4,600	Բավոնիա	5,000
Պալդէք	2,500	Բալմիրա	3,000
Պրիթիշ Քուին	1,200	Սերվիա	7,800
Սեֆալոնիա	5,000	Սիդիա	4,600
Քադալոնիա	4,700	Սարակօսա	3,000
Շերպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Տեմերարա	2,500	Սիտոն	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Քէտար շոգենաւը, Նաւապետ Ուալթ, ամսոյս 21ին Լիվրբուլէ սատ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով ։

Ստորագրեալն արտօնութիւն ունի ուղեւորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ-Եորքի, Պոսթընի, կամ Ամերիկայի և Գանատայի ուրիշ և ոնէ նաւահանգստի համար ։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Չ. ՃՈԼԻ
Գործակատար
Թիւ 1 Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան Ղալաթիա
511

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՏԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԳՈՐԾԻՆԵՐ
ՊՂՆՁԷ, ՋՈՒԼԱԾՈՅ ԵՒ ԾԵԾՈՒԱԾ ԵՐԿԱԹԷ
ՊԱՐՏԷԶԻ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ
32 Մահմուտիյէ փողոց, և
24 Բէրչէմպէ բազար Ղալաթիա

ՀԷՆՐԻԿ ԼԱՆԺ

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՆԵՐ
ԱՏԱՂՁԱԳՈՐԾԻ
ԵՒ
ՇԻՆՈՒԹԵՆ ԼՕՀԱՆԵՐԵԱԼ ԳՈՐԾԻՆԵՐ

ԴԱՆԱԿ ԵՒ ԵՐԿԱԹԵՂԷՆ ԱՄԷՆ ԳՈՐԾԻՔ
ՋԷՂԱՒՓ ՂՕԹԵԿԻՆԵՐ ԱՏԵԼԵՆՍ ՎՃԹԱՖՈՐԱՏԻ
509

ՆՈՐԹՏԱՅՉԷ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԻՀԱՄԲՈՒՐԿ

Յիշեալ ընկերութիւնն հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ տուներ, կարասիներ, խանութներ և ապրանքներ յոյժ շահաւէտ պայմաններով, միջնորդութեամբ իւր ընդհանուր գործակալութեան
ՇԻՆՏԼԷՐ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՉԷ-ԳԱԲՈՒ, ՃԷԼԱԼ ՊԷՅ ԽԱՆ
505

DENTALINE
ՏԱՆԹԱԼԻՆ
ՔԻՄԻԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՏՈՔԹՈՐ Ս. ՔԱՆԵԱՅԻ
Ի ՍԱՕԻ

Տանթալին աղէտ մը կը ջնջէ

Կ'արգելու ակռայից վնասաբեր որքինն, ընդարմութենէ (ստոմատիտ) յառաջ եկած փտումն այն տարիքոտ անձանց քով որոց ակռաները կը խախտին և կ'իյնան. կը զօրացնէ, կը մաքրէ և կը զովացնէ բերանը, ախորժարար հոտ մը կուտայ շունչին եւ կը հեռացնէ ակռայի եւ բերնի ո եւ է հիւանդութիւն ։

Շիշին գինն է 15 ղրշ. արծաթ

ԱԿՌԱՅԻ ՓՈՇԻ

Կազդուրիչ եւ խնկահոտ տանիքէ շինուած, կը մաքրէ եւ կը ճերմկցնէ ակռաներն առանց անոնց փայլը եղծանելու, կը զօրացնէ ակռաներն, փայլ կուտայ անոնց, կ'անհետացնէ ռեւէ հոտ, և շունչը թարմ ու անուշահոտ կ'ընէ ։

Գործածութիւն. Թեթեւապէս թրջել ակռայի խոզանակ մը, քիչ մը թաթխել փոշիին մէջ, անով շփել ակռաներն, յետոյ բերանը լուալ ՏԱՆԹԱԼԻՆով խառնուած ջրով ։

ՏՈՒՓԻՆ ԳԻՆՆ Է 10 ՂՐՇ. ԱՐԾԱԹ

Թուրքիոյ համար միակ ներկայացուցիչ
Բ. Ս. ՉԷՐՎԱԹԻ
Քէօշէ-Օղլու խան Թիւ 6-7 Ղալաթիոյ

Մեծ Մաքսատան դիմաց կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառաց և վարսայարդարաց քով ։
503

ՍԻՅՏԷԼ ԵՒ ՆԱՒՄԱՆ
ՏՐԷԶՏԸ [ՍԱՔՍՈՆԻԱ]

Եւրոպիոյ մէջ կարի մեքենայ շինող ամենամեծ գործարանն ։

Գործարանատէրք «Օրիժինալ Սաքսոնիա Րեճինա» կոչուած հռչակաւոր ձեռքի մեքենային ։

ՆՈՐ ԴՐՈՒԹԻ՛ՒՆ, ՆՈՐ ԴՐՈՒԹԻ՛՛ՒՆ, ՆՈՐ ԴՐՈՒԹԻ՛՛՛ՒՆ

Ընտանեաց համար ձեռքով և ոտքով բանող մեքենայք ։

ՆԱՒՄԱՆ մեքենայն B

Մուտիսթներու և դերձակներու համար մեքենայք ։

Այս մեքենայն իւր թեւին տակ լայնկէկ տեղ մ'ունի, ինչպէս նաև ամեն տեսակ կարերու համար նորանոր գործիքներ, և շատ դիւրութեամբ լաւ

ՕՂԱԿ

շինելու համար մասնաւոր գործիք մը ։

Այդ մեքենային համար աշխարհիս ամեն կողմ արտօնութիւն առնուած է ։

Ծանօթ. —Այդ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒԹԻՒՆԸ չունեցող կարի մեքենայ մի՛ գնէք ։

ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ՆՇԱՆՆ
ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ՆՇԱՆՆ

ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԻՒՆԸ ՁՐԻ ԿՈՒՍՈՒՑՈՒԻ
Ընտանեաց համար օղակի գործիք ղշ. 75
Դերձակաց » » » » 125

Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ համար գործակալ և մթերանոցապետ
ԷՄ. Ժ. ՄԷՐՃԱՆՕՖ
Կ. Պոլիս, Հաճօբուլօ խան, Թիւ 17

Ամեն տեսակէն 1500 մեքենայ միշտ պատրաստ կը գտնուին ։
508

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԿԱՐԱՍԵԱՑ
587, Մեծ Փողոց Բերայի, ի Թէքքէ, մզկիթին դիմաց, 587

Պ. Տիմիթրիոս Սիմաթի, աէր վերոյգրեալ Մթերանոցին, պատիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան և իւր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ իւր վաճառատան մէջ կը գտնուին մեծ քանակութեամբ ամենագեղեցիկ և կատարելապէս հաստատուն կարասիներ, ինչպէս Հայելաոր պահարաններ, Ճօճուող և սրահի աթոռներ, Ամեն տեսակ ըստացարաններ (լուացք), Ջանալան յենարաններ, Հանգստաւէտ բազմոցներ, եւ, եւ ։

Այս ամեն կարասիներն ի վաճառ հանուած են

ՉԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Վաճառատունս նոյնպէս յոյժ աժան գներով ամեն տեսակ կարասիներ կը շինէ յանձնարարականաւ ։
506

ԳՈՒԻՆ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
ՌԸԼԻԷՆՍ

Ծովային ապահովագրութիւն: —Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան, Պ. Ժ. Վ. Ուիթալ, Եօրկիատիս խան Պահչէ-գաբու, Պոլիս. կամ Ղալաթիա, Ալէքսիատի խան թիւ 15 ։
507

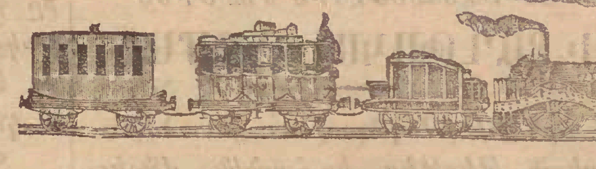

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 1 Մայիսի (Ն. Տ.) 1885, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷ
ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	0	4	2	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	60	62	64	66	
	Առաւօտ												Իրիկուն													
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս	6 17	6 50	7 15	7 42	8 14	8 43	9 12	9 42	10 20	10 39	11 17	11 49	12 49	1 49	2 21	2 58	3 27	4 3	4 34	5 10	5 39	6 12	6 32	7 ...	7 30	...
Գում-գաբու	6 28	7 ...	7 27	7 53	8 25	8 54	9 23	9 53	10 30	10 49	11 28	12 ...	12 59	2 ...	2 32	3 9	3 38	4 14	4 45	5 21	5 50	6 23	6 42	7 11	7 41	...
Ենի-գաբու	...	...	...	7 57	...	8 58	...	...	10 34	10 53	11 32	12 4	1 3	2 4	2 36	3 13	3 42	4 18	4 49	5 25	5 54	6 28	...	7 15	7 46	...
Տավուտ փաշա	...	...	...	8 ...	...	...	...	...	10 37	10 56	11 35	12 7	1 6	2 7	2 39	...	3 45	...	4 52	...	5 57	6 31	...	7 18	7 49	...
Սամաթիա	...	...	...	8 6	...	9 4	...	...	10 42	11 1	11 40	12 12	1 11	2 12	2 44	3 19	3 50	4 24	4 57	5 31	6 2	6 36	...	7 23	7 54	...
Եէտի-գուլէ	6 37	7 10	7 41	8 12	8 33	9 10	9 31	10 1	10 46	11 4	11 45	12 15	1 14	2 17	2 47	3 24	3 53	4 30	5 ...	5 37	6 5	6 39	6 52	7 26	7 59	...
Մագրիգիւղ	6 48	7 23	8 ...	8 24	...	9 22	...	...	10 58	...	11 58	...	...	2 29	...	3 36	...	4 42	...	5 49	...	...	7 6	...	8 10	...
Այ Ստեփանոս	...	7 33	8 14	8 34	...	9 32	...	...	11 8	...	12 9	...	...	2 39	...	3 46	...	4 52	...	5 59	...	...	7 18	...	...	...
Քիւչիւք Չէք	...	...	8 25	...	...	...	...	...	...	...	12 18	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 27	...	...	...
....	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ
ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23		25	27	29	31	33	35	37	39	61	63	65	1	67	
	Առաւօտ												Իրիկուն													
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք Չէք	...	6 34	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1 40	...	...	...	...	...	...	...	...	6 38	...	...
Այ Ստեփանոս	...	6 44	...	7 45	...	8 44	...	9 38	...	...	11 20	...	...	...	1 51	...	2 58	...	4 4	...	5 11	...	6 27	6 51	...	...
Մագրիգիւղ	6 ...	6 55	7 24	7 57	...	8 55	...	9 49	...	...	11 31	...	...	...	2 3	...	3 9	...	4 15	...	5 22	...	6 38	7 5	...	...
Եէտի-գուլէ	6 13	7 8	7 37	8 11	8 38	9 9	9 37	10 2	10 12	11 12	11 44	...	1 15	1 44	2 16	2 52	3 22	3 58	4 29	5 5	5 36	6 12	6 53	7 26	7 58	...
Սամաթիա	6 17	7 12	7 41	8 15	8 42	9 13	9 41	...	10 16	11 16	11 48	...	1 19	1 48	2 20	2 56	3 26	4 2	4 33	5 9	5 40	...	6 57	...	8 2	...
Տավուտ փաշա	6 22	7 17	7 4	...	8 47	...	9 46	...	10 21	11 21	11 53	...	1 24	1 53	2 25	3 2	3 31	4 7	4 38	5 14	...	...	7 2	...	8 7	...
Ենի-գաբու	6 25	7 20	7 49	8 21	8 50	9 19	9 49	...	10 24	11 24	11 56	...	1 27	1 56	2 28	3 5	3 34	4 10	4 41	5 17	5 46	...	7 5	...	8 10	...
Գում-գաբու	6 30	7 25	7 54	8 26	8 55	9 24	9 54	10 11	10 29	11 29	12 1	...	1 32	2 1	2 33	3 10	3 39	4 15	4 46	5 22	5 51	6 22	7 10	7 40	8 15	...
Կ. Պոլիս	6 39	7 34	8 3	8 35	9 4	9 33	10 3	10 20	10 38	11 38	12 10	...	1 41	2 10	2 42	3 19	3 48	4 24	4 55	5 31	6 ...	6 31	7 20	7 50	8 24	...
....	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մագրիգիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց միջեւ բանող կառախմբոց մէջ ։— Ուրբաթ և Կիրակի օրերն Թիւ 20 կառախումբը կանգ պիտի առնու ի Ֆլորիա ։